

Muzejní noviny

Okresní muzeum a galerie Jičín

Číslo 16 (1999/2)

Cena 10,- Kč

Přečtěte si: obec Běchary

- Vzpomínka na gymnaziální studia v letech 1920 - 28 • Jičín roku 1900
- Šířitel slovanské vzájemnosti PhDr. Josef Karásek • Počátky cyklistiky v Jičíně
- Vyzdvižení smírčího kříže na Veliši "U Spravedlnosti"
- Z muzejního herbáře • Počasí ze Čtyřky • Činnost muzea a galerie v roce 1999

Ves Běchary je vzdálena asi 3 km jihovýchodně od Kopidlna na hranicích jičínského okresu. Původně se jmenovala Běchaři, tedy bydliště běcharů. Dosud se ale neví, co běchaři dělali nebo vyráběli.

Nejstarší zmínka o vsi pochází ze zlomku nejstaršího urbáře pražského biskupství, který se dochoval na předešlého dnešního rukopisu knihovny Národního muzea. Když ho r. 1881 vydal Josef Emler, určil

dobu jeho vzniku rokem 1290 a pod tímto datem je v literatuře uváděn. Podle největšího rozboru textu urbáře, který roku 1960 uveřejnil Rostislav Nový, byl urbář založen v letech 1283 - 1284. Tedy v době, kdy skončila nešťastná poručnická správa Oty Braniborského. Proto jsou v urbáři uvedeny i pusté lány.

Podle tohoto urbáře patřily k běcharskému biskupskému zboží polnosti v Běcharech, Dětenicích, Kamensku /zaniklá ves, později dvůr/, Křelině a Sedlišti, časem přibýly pozemky

BĚCHARY

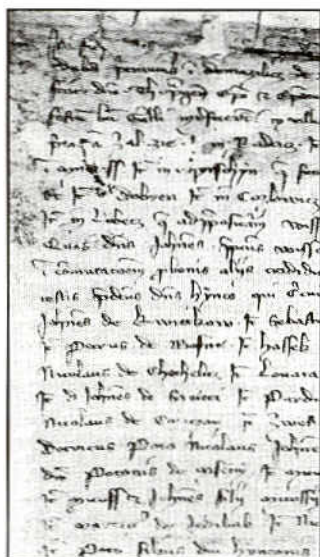
v Budčevsi a Vesci. V Běcharech bylo dvacet dva a půl lánů polí, z nichž čtyři lány mělo osm vinařů, jeden lán měl nápravník, který měl k biskupství vojenskou povinnost. Devět lánů bylo pustých. Z každého lánů se platilo půl hřivny stříbra. Dále zde byli dva dozorcí, kteří dohlíželi na to, komu jsou platby posílány a dva podsedkové, kteří neměli téměř žádné pole a vykonávali posílky. V r. 1290 bylo uvedeno 36 lánů polí, z nich 8 vinařů mělo pět a půl lánů. Peněžní renta z lánů byla jedna hřivna stříbra a naturální dávky 10 strychů /asi 930 litrů pšenice, 6 kuřat a dva syry/.

Král Václav II. udělil v r. 1292 pražskému biskupství privilegium zřídit v Běcharech dvůr. Urbář pražského arcibiskupství z roku 1390 uvádí zde 40 lánů a 40 zahrad. Byl zde Sloták, který měl 4 lány a platil jen ze dvou. Ze dvou nic neplatil, protože zde sloužil jako kamenostřelec /vrhač kamenů/. Vykonával zde tedy vojenskou službu. V roce 1349 rozhodl arcibiskup Arnošt z Pardubic, aby poddaní z Běchar, Budčevse a Kamenska ve žních pracovali dva dny týdně u žerčického dvora /u Mladé Boleslavi/, který patřil pražskému arcibiskupství.

Kromě pražského arcibiskupství měl v Běcharech také nějaký majetek Sezema z Běchar, který byl r. 1322 obviněn, že s dalšími pěti zemany z okolí způsobil Vokovi z Rotštejna na jeho statku v Údrnicích škodu za 200 hřiven stříbra. Podle Sedláčkova díla Hrad, zámky a tvrze království českého byl v Běcharech 1382 purkrabí Bohanec, což by nasvědčovalo tomu, že zde byla tvrz.

Masopustní obchůzky v Běcharech

Zlomek urbáře Pražského arcibiskupství z roku 1283 - 84

Nejstarší zmínka o běcharském kostele a plebánii /faře/ je z r. 1312, kdy biskup Jan IV. z Dražic srovnal spor zdejšího plebána Štěpána se zderazským klášterem o desátky z klášterní vsi Chotěšic. Ze zdejší plebánie a kostela se podle desátkového rejstříku z roku 1369 polololetně platilo 36 grošů papežského desátku. Patřily tedy Běchary - jako i Drahoraz - mezi nejbohatší farnosti v okolí. Podací právo /schvalovat jmenování farářů/ měl hradecký arcijáhen, který zde měl dvůr s třemi lány polí a ten býval pronajat za 4 kopy grošů. Roku 1392 byl dvůr zastaven trvalému nájemci Janu Krojovi ze Žitětína za 24 kopy grošů ročně.

O běcharských plebánech se zachovaly jednotlivé zprávy. Tak v roce 1378 urovnával běcharský farář spor zemanů z Česova a Sobčic s kapitulou sv. Apolináře. Nic bližšího není známo o sporu, který měl r. 1397 běcharský farář Buzkon s Alešem z Běchar.

Do roku 1402 měl faru v Běcharech Vavřinec z Březové, který měl v letech 1391-1401 faru v Lounech. V r. 1402 získal papežův souhlas k tomu, aby mohl mít dvě obročí. Nebyl kněz, studoval práva, vstoupil do dvorské služby krále Václava IV. a většinou dlel v Praze. Proto ho na farách, kde vybíral pouze poplatky, zastupovali kněží

střídající. Vavřinec z Březové užíval jako běcharský plebán kulatou pečeť. Po vypuknutí husitských bouří se stal umírněným husitou a proslavil se jako autor Husitské kroniky. V roce 1402 směnil faru v Běcharech s Epifanem za jeho faru ve Všetatech.

Farář Epifan zůstal v Běcharech až do roku 1414, kdy se souhlasem hradeckého arcijáhna Adama z Nezetic směnil faru s Vilémem za faru v Ředhošti. Již za rok po odchodu Viléma na faru do Staré /Starých Hradů/ přišel sem farář z Ledče. Roku 1416 se souhlasem arcibiskupa Konráda z Vechty směnil zdejší farář Jan faru s Janem z Týnce /o. Mladá Boleslav/. Poslední zpráva o zdejším faráři je z roku 1423, kdy plebán Jan byl v Žitavě ve vyhnanství.

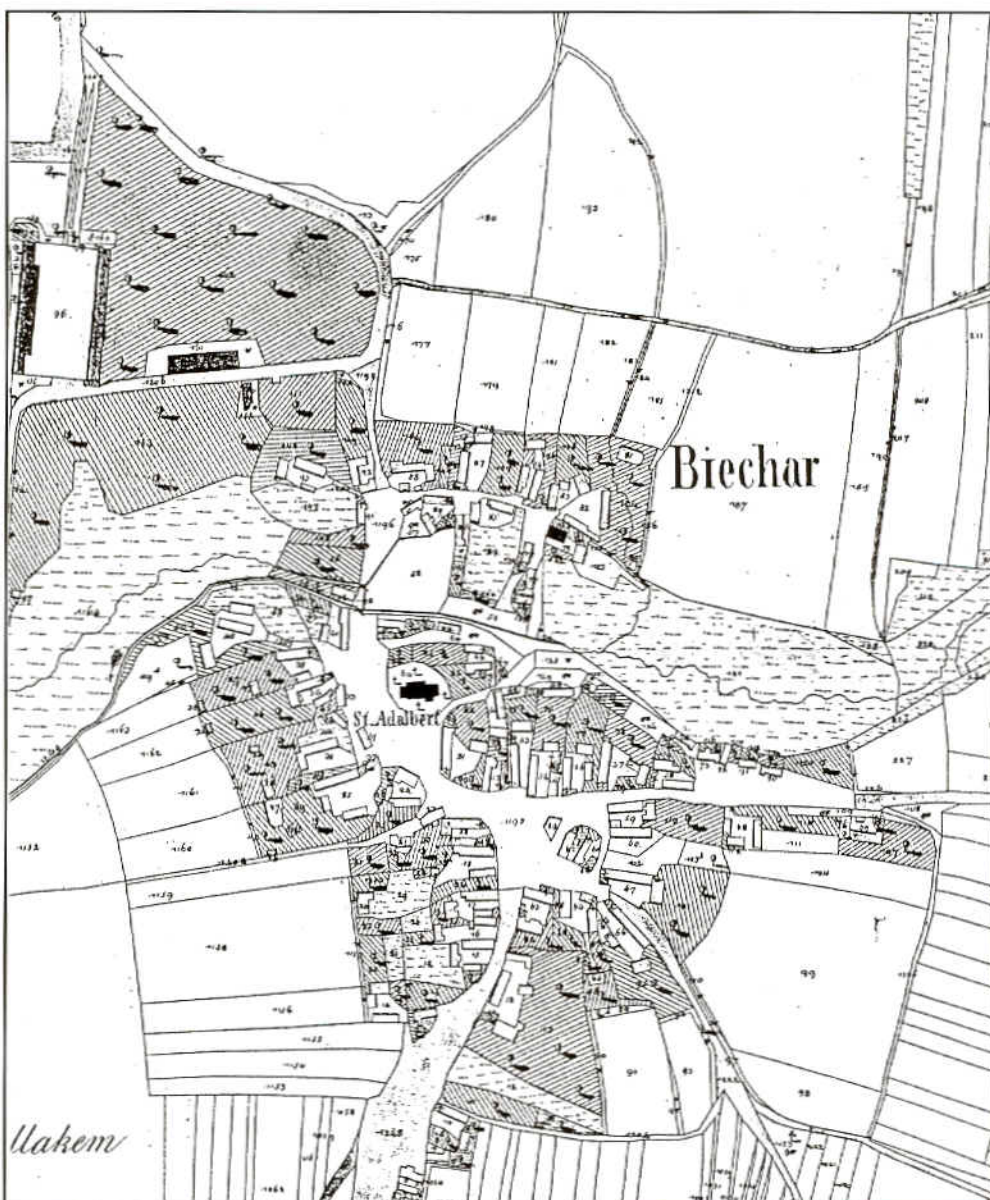
Za faráře Mauritia v r. 1400 věnovali bratři kněz Drslav a zeman Václav z Cholenic novému oltáři Všem svatých v kostele sv. Vojtěcha v Běcharech stálý důchod 8 kop grošů ročně z Bilska a Židovic. V r. 1407 přidal kněz Drslav k této dotaci ještě 2 kopy grošů ze svého platu faráře v Sovenicích /o. Nymburk/, ale r. 1419 převedl tento plat zpět do Sovenic.

V roce 1416 byl nájemcem dvora v Běcharech, který patřil pražskému arcibiskupství, Ondřej z Běchar, řečený Holý.

Po husitských válkách přicházely postupně žerčicko-běcharské statky pražského arcibiskupství na nové majitele. V r. 1436 císař Zikmund zapsal Jankovi z Desčerp zástavu na statek Žerčice s tvrzí

v Žerčicích a několika vesnicemi, mezi nimi jsou Běchary, Kamensko a Budčeves. Listina se odvolává na zástavu pražského arcibiskupa Konráda z Vechty. Císař Zikmund v listopadu 1437 zapisuje Václavovi z Mačovic a jeho manželce Anežce vsi Běchary, Budčeves, Kamensko a Kostelní Hlavno /o. Mladá Boleslav/. Václavova druhá manželka Anna měla v Chotěšicích vladický statek s tvrzí, k němuž byly Běchary připojeny.

Dvůr v Běcharech brzy nato koupil Ctibor z Pařezu, ale ves Běchary zůstala ještě asi 80 let u Chotěšic. Jeho syn Jan se připomíná 1445. Své právo na Mladějov prodal své maceše a psal se z Běchar a Pařížku. V letech 1457-1465 byl rychtářem v Jičíně.

Běchary na mapě stabilního katastru z roku 1842

Se svou matkou Annou, rytířkou z Běchar měl 1460-1477 dům v Jičíně. Jeho syn Václav z Běchar prodal v roce 1484 po jeho smrti rychetní právo i rychtářskou lázeň v Jičíně Samueli z Hrádku a Valečova, majiteli Velišského panství a města Jičina. Podle kroniky vrsecké fary patřil tento dvůr kolem r. 1500 vladýkovi Bavoru Bádenskému z Újezda.

Druhý dvůr v Běcharech měl Vaněk z Běchar, který r. 1448 pomáhal Jiřímu z Poděbrad při dobývání Prahy. Kolem roku 1500 se v Běcharech objevují Halamové z Běchar.

Mladý rytíř Jan Kopidlanský zabil v hádce 3. října 1506 v Praze Jana Cukra z Tamfeldu. Protože se to stalo v době vyhlášeného míru při výročním trhu, byl ještě téhož dne odsouzen a sťat. Jeho bratr Jiřík zapsal svůj dědičný podíl matce a bratrovi a listem z 18. července 1507 opověděl boj Pražanům a dalším městům. Loupil a pátil jejich vsi a dvorce. Toho se účastnil i jeho pomocník Vaněk Halama z Běchar. Když v roce 1508 najímal lidi na vypálení Hradce Králové, byl u Hradce zajat, zmučen a předán Pražanům. V Praze byl 8. září právně tázán zemskými soudci, odsouzen a 9. října 1508 na Pohořelci sťat. V literatuře se mylně uvádí, že byl sťat 1509, ale pondělí 9. října - jak píší prameny - bylo 1508 a ne 1509, kdy bylo úterý. Jiřík Kopidlanský po ukončení bojů potrestán nebyl. Těmto událostem se dosti podrobně věnoval Fr. Palacký ve svých Dějinách národa českého v Čechách a v Moravě a Václav Kaplický v historickém románu Škudce zemský Jiří Kopidlanský.

Syn popraveného Vaňka Halamy Jan Halama z Běchar

zdedil po otci majetek v Běcharech. Jeho syn Václav Halama z Jičina a na Běcharech 12. prosince 1541 upsal své manželce paní Kateřině z Drahenic 150 kop grošů na svých dvou dvorech v Běcharech a na všem, co zde měl. V roce 1555 vystupoval Václav Halama jako svědek ve sporu mezi panstvími Kopidlno a Veliš. Jeden dvůr v Běcharech v r. 1569 vlastnil Diviš mladší Tuněchodský z Poběžovic. Později snad tento dvůr převzal Matyáš Zásnucký ze Zásnuck, který 1582 vystupoval jako svědek na listině o prodeji polí Václava Halamy. Ten někdy v této době byl již asi hejtmanem panství Kopidlno, prodal majetek v Běcharech a koupil dům v Kopidlně. V roce 1596 jako spoluhejtman kopidlenského panství spolu s dalšími kopidlenskými úředníky hojně popíjel v domě Doroty Písařky v Jičíně. Pak se dopustili ve městě velké výtržnosti, která byla řešena soudně. Není známo, jak s ním byl příbuzný Jindřich Halama z Jičina, který s manželkou Kateřinou z Libštejna roku 1584 zdědil domek v Kolíně po panně Lucii Bělské z Kaříšova.

Když v r. 1527 prodal Zikmund Kopidlanský /bratr zemského škudce Jiříka/ moravskému pánu Václavu Haugvicovi z Biskupic panství Kopidlno, patřily k němu i Chotě-

šice a Běchary. Haugvicův syn Jan prodal r. 1559 panství Kopidlno, ale bez Běchar, které si ponechal a r. 1564 přenechal českému králi Ferdinandu I.. Ves Běchary byla připojena k panství Staré Hradý, kam patřila až do roku 1609, kdy ji tehdejší majitel Starých Hradů Oldřich Desiderius z Pruskovic od panství odprodal i s přikoupeným dvorem Baltazaru Rombhá-

Stará škola

covi ze Suché. Ten ji připojil ke svému panství Kopidlno, jehož součástí zůstala až do konce feudalismu.

Kdy zanikla fara v Běcharech nevíme, ale podle pamětní knihy kopidlenské fary byl kostel v Běcharech ještě 1649 farním a byly k němu přifařeny Běchary, Budčeves, Cholenice a Mlýnec. V době rekatolizace, kdy museli odejít ze země všichni nekatoličtí kněží, byl zdejší kostel sv. Vojtěcha filiální k faře v

Kopidlně. Podle hlášení komisafů nad reformací z r. 1652 byl kopidlenský farář Jakob Jaron, člen křížovnického řádu, jediným knězem na šlikovských panstvích Kopidlno a Veliš. Od roku 1787, kdy byla obnovena fara ve Vrších, jsou Běchary filiální k ní. V roce 1903 usilovala zdejší obec o vlastní duchovní správu. Pro nedostatek peněz se osamostatnění neuskutečnilo.

V době třicetileté války zdejší kraj utrpěl značné škody. Stav Běchar po válce ukazuje soupis z roku 1654 zvaný berní rula. Byli zde tehdy 2 sedláci a 17 selských gruntů bylo pustých, 7 chalup, z toho 5 pustých, dom-

kář zde nebyl žádný. Byly tedy Běchary válkou dosti postiženy, celkem bylo 22 usedlostí pustých.

Za sto let v roce 1756, jak uvádí tereziánský katastr, bylo zde celkem 33 hospodářů, z toho 12 velkých sedláků mělo přes 60 strychů polí /18 ha/, čtyři sedláci měli 30-60 str. /9-18 ha/, patnáct hospodářů mělo 15-30 str. /4,5-9 ha/, část z nich byli chalupníci, skupina 5-15 str. chybí, dva domkáři měli 1-5 str. /0,3-1,5 ha/, bezzemci a domkáři do 1 str. polí zde nebyli.

Z uvedeného je zřejmé, že v Běcharech převládaly velké statky. Dvanáct velkých sedláků mělo 3 dny čtyřsprežní koňské roboty týdně, čtyři sedláci jeden a půl dne dvojsprežní roboty, ruční robotu mělo 15 poddaných 3 dny a 22 poddaných 1 den týdně. Průměrné množství potažní roboty mělo značný význam pro hospodaření zdejšího

vrchnostenského dvora. V této době byl v Běcharech kovář, zedník, dva tesaři, dva tkalci, patnáct podruhů /bydleli v nájmu/ a obecní pastýř.

V roce 1790 měla obec Běchary 75 domů. Roku 1835 měly již 86 domů a 572 obyvatel, v tom jedna izraelská rodina. Byl zde dvůr, ovčín, hospoda, stranou ležící mlýn a asi půl hodiny vzdálená samota Běchárky, kde bylo 7 domů. Vznikly asi počátkem 19. století.

O počátcích školního vyučování v Běcharech nic nevíme. Nejstarší zpráva je ve starém kostelním kancionále a uvádí, že 6. dubna 1720 zemřel běcharský kantor Václav Peterka. Podle další zprávy nastoupil v roce 1789 kantor Vavřinec Hořejšek po zemřelém otci Janu Hořejškovi, který zde učil asi 30 let. V r. 1790 dostala obec povolení postavit školu. Než byla postavena 1794 dřevěná škola, učil kantor ve vlastní chalupě. Chodily sem i děti z Budčevse až do roku 1817, kdy si v Budčevsi založili vlastní školu. Po Vavřinci Hořejškovi se r. 1817 stal zde učitelem František Hnízdo, rodák z Popovic. Bydlel ve škole a učil zde až do své smrti 6. prosince 1859. Byl dobrým učitelem i muzikantem a vychoval řadu dobrých hudebníků. V obci byl velmi oblíben a vděční žáci mu na hřbitově postavili náhrobek.

V roce 1879 byla postavena nová jednopatrová škola o dvou učebnách s bytem pro řídícího učitele a obecní úřadovnou. 1882 byla škola rozšířena na dvoutřídní a byla založena žákovská knihovna. V roce 1894 škola rozšířena o 3. třídu. V roce 1900 měla 146 žáků. Když byl r. 1914 jeden učitel povolán na frontu, byl počet tříd snížen na 2, a to zůstalo i po válce. V roce 1935-36 byla stará škola zbourána a na jejím místě postavena nová. Škola měla 2 třídy a 103 žáky.

Mateřská škola byla v Běcharech zřízena 1951. Někdy v této době se škola stala jednotřídní. V roce 1960 měla 24 žáků. V roce 1961 byla vybudována školní kuchyně

a jídelna. Základní škola byla 1979 zrušena a v budově zřízena středisková mateřská škola pro 60 dětí. V roce 1985 došlo i k jejímu zrušení.

Teprve 1. září 1989 byla opět otevřena mateřská škola. Dne 1. září 1991 byla v Běcharech otevřena i základní škola, která se 1996 integrovala s mateřskou školou v jeden celek. V roce 1999 má základní škola 10 žáků a do mateřské školy chodí 25 dětí.

Po zrušení feudalismu v roce

1881 byla založena Hospodářsko-občanská beseda, jejímž účelem bylo vzdělávat místní občany. V témže roce obec zakoupila ruční stříkačku a příštího roku 1882 se ustavil Sbor dobrovolných hasičů. V roce 1885 vznikl Spolek divadelních ochotníků. V roce 1901 byl pak ustaven Spořitelní a záložní spolek a v roce 1904 byla zřízena obecní knihovna.

Podle vydaných adresářů byl v Běcharech od r. 1900

rozparcelován zemědělcům. Zbytkový statek v Běcharech získal Václav Runčík a zbytkový statek v Běchárkách Legionářské družstvo.

V roce 1913 byl v Běcharech postaven gravitační samospádový vodovod, 1925 byla provedena elektrifikace obce, v r. 1930 založeno traktorové družstvo, které mělo 53 členů a 1931 bylo postaveno nové koupaliště. V roce 1957 byla provedena regulace potoka Stříbele a v letech 1965 - 67 kanalizace obce. 1971 byla dokončena stavba Kulturního domu, který stále dobře slouží svému účelu. 1985 byla otevřena nová prodejna.

Díky dobré práci vedení obce, společenských organizací i obětavé práci občanů je společenský i kulturní život obce stále na dobré úrovni. Nejstarší zájmovou organizací v obci je Myslivecké sdružení Kostřice, druhou nejstarší je Sbor dobrovolných hasičů, jenž se ustavil 1882 a více jak půl století zde pracuje Český červený kříž.

Koncem r. 1995 byl při obecním úřadu založen Klub důchodců, v němž jsou organizováni i důchodci ze Židovic a Cholenic. Divadelní ochotníci - Studio Běchary vzniklo v únoru 1999.

Jsou zde firmy: zeměděl-

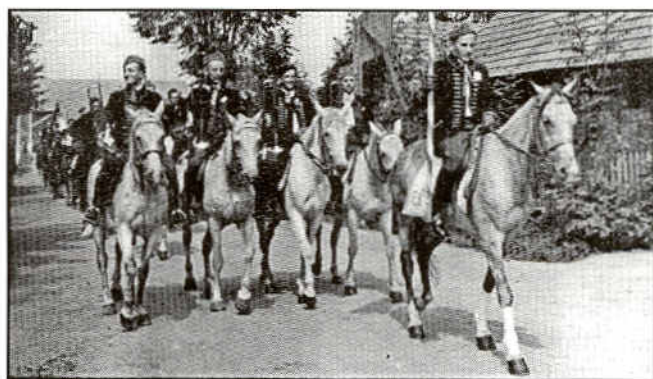
Sbor dobrovolných hasičů

1850 byly Běchary začleněny do politického okresu Jičín a soudního okresu Libáň. Úřední název obce zněl Velké Běchary, měly přidělená místa Velké a Malé Běchary /Běchárky/ a celkem měly 572 obyvatel. Počet obyvatel v Běcharech stoupal až do r. 1880, kdy dosáhl 651, pak klesl na 580 v letech 1921 a 1930. Po roce 1945 odešlo z Běchar do pohraničí 14 rodin /asi 60 osob/ a v roce 1950 klesl na 400. V r. 1970 zde bylo 278 a v r. 1991 220 obyvatel. Domů v r. 1869 bylo 86 a stále přibývalo. V roce 1900 bylo 99 domů, 125 domů v r. 1930, 131 v r. 1950 a od r. 1970 je 135 domů. V Běchárkách v r. 1869 bylo 37 obyvatel a 8 domů. V r. 1880 bylo 70 a v r. 1910 dosáhl 96 obyvatel, pak začal klesat v r. 1950 na 55, v r. 1970 na 21 a 1991 na 4 obyvatele. Počet domů v r. 1890 dosáhl 14 a od r. 1950 je stále 18.

V roce 1877 byly v Běchárkách postaveny nové budovy dvora. V r. 1879 byla v Běcharech zrušena cihelna.

V osmdesátých letech minulého století se rozvíjel společenský život obce. V roce

již z dřívějších dob mlýn, který mlel do r. 1930 a snad i za války někdy na černo. Dále zde byly dva hostince /někdy spojené s obchodem/, dva obchodníci - kupci /1907 tři/, kovář a kolář /1927 dva kováři a dva koláři/. V r. 1907 přibyl truhlář /1912 dva/,

Selská jízda

obuvník, krejčí /1907 a 1927/, řezník /1927 dva/. Sedlár a agent pojišťovny jsou uvedeni pouze v adresáři z r. 1907. Jak tyto prameny ukazují, bylo zde dosti řemeslníků a často se měnili.

Velkostatek měl v Běcharech a v Běchárkách dvůr, který celkem obhospodařoval 305 ha pozemků. Při pozemkové reformě byl v r. 1922

ský podnik Perseus s.r.o., závod Variaplast s.r.o., výroba bazénů a ekologických WC a pokrývač Jan Škoda. V listopadu 1999 mají Běchary 224 obyvatel, z toho 7 žije v Běchárkách, domů mají 135, z toho je 82 trvale obydlených, 41 domů chalupářů a 12 neobydlených.

ARCHEOLOGIE

Archeologické nálezy v Běcharech a okolí

Obec Běchary a její okolí je územím intenzivně osídleným již od mladší doby kamenné. V archeologické sbírce kopidlenského muzea je uložen větší soubor střepů z nádob a zvířecích kostí z období přítomnosti prvních zemědělských obyvatel přišlých do střední Evropy postupně přes Balkán z Předního Východu. Velmi výnamné a na jihu Jičínska stále četnější je osídlení ze starší doby bronzové. Velmi kvalitně vyrobená keramika a bronzová sekerka /včetně dnes již ztracených keramických i kovových předmětů/ potvrzují existenci osady lidu kultury únětické, zatím ovšem bez bližší lokalisace na katastru Běchar. Tu lze doplnit až ověřením v terénu nebo leteckou prospekci. Před rokem 1932 byla nalezena bronzová šipka s tulejkou datovatelná do 9. století př.n.l.

do jedné z kultur období lidu popelnicových polí. Pravděpodobně do tohoto období patřilo i zničené pohřebiště se žárovými hroby.

Pozoruhodným archeologickým nálezem byl hromadný hrob odkrytý v roce 1889 za dvorem při odkopávání břehu v hloubce 250 cm. Místo prohlédli naši tehdy přední archeologové - Jan Hellich a Josef Ladislav Pič a nález publikovali v Památkách archeologických, patnáctém svazku.

V hrobě byly uloženy ostatky asi 40ti lidí a koní. Při lidských kostrách byly nalezeny drobné předměty tehdy popsané jako bronzové kroužky, šipka s křídélky a další drobnosti. Z nich uvádí zpráva muzejního spolku v Jičíně publikovaná roku 1899 v jičínském muzeu uloženou část lidské lebky, hrot, korále a náušníci. Dnes jsou z nich zachovány pouze tři celé a

jedna neúplná bronzová záušnice, které představují typický slovanský šperk 9.-11. století. Podle těchto šperků lze hrob datovat do 9. století. Příčinou smrti tak velkého množství lidí byla nejspíše nakažlivá nemoc, v úvahu však přichází i válečný střet nebo jiné neštěstí.

Z Běchar pocházejí i nálezy mincí. Nejstarší z nich je stříbrný denár ražený za vlády císaře Marca Aurelia /160-181/, který se řadí k četným nálezům antických mincí z jihu okresu Jičín. Všechny tyto mince potvrzují intenzivní obchodní kontakty Germánů s prostředím římských provincií a samotnou Itálií v době po skončení téměř dvacet let trvajících tzv. markomanských válek mezi lety 160-179 n.l. Druhým mincovním nálezem byl hromadný nález denárů českých knížat. Je o něm publikována pouze zmínka a nález sám není pravděpodobně zachován.

Do okolí Běchar jsou lokalizovány i některé zaniklé středověké vesnice. První z nich se jmenovala Bolice.

Snad se právě podle ní jmenuje poloha "Na Bolicích", která leží jihovýchodně od Opočnice a jižně od Běchar. Obec Bolice je uvedena v písemné zprávě již k roku 1288. Místo její polohy musí být ověřeno opět pozemní nebo leteckou prospekci.

Další zaniklá středověká ves ležící v okolí Běchar byla založena někdy na počátku 14. století /ostatně jako větší na obci na Jičínsku/ a jmenovala se Milošice. Ani její polohu dosud neznáme.

Třetí zaniklá středověká ves jménem Běchárky leží zčásti pod dnes zachovaným hospodářským dvorem stejného jména. Po třicetileté válce bylo totiž obvyklé, že vrchnost zakládala dvory na místech zaniklých vsí a tím uprostřed polí. Bylo pro ni velmi ekonomicky výhodné, aby všechna pole byla obdělávána, a aby z nich byly placeny daně. S tím souvisí i zavedení pracovní povinnosti na těchto panských pozemcích - roboty. Tak tomu bylo i v Běchárkách.

Eva Ulrychová

PŘÍRODA

Přírodní podmínky okolí Běchar

Běchary leží cca 3 km jihovýchodně Kopidlna na hranici tří geomorfologických celků: Jičínské pahorkatiny, Středolabské a Východolabské tabule. Potok Stříble, který protéká obcí, je levým přítokem Mrliny. Větší plocha okolí Běchar proto tvoří severní hranici Středolabské tabule, jejího okrsku Královéměstské tabule. Území severně Běchar (Češovský hřbet) leží na rozvodí řek Cidliny a Mrliny.

Královéměstská tabule je plochá pahorkatina v povodí levých přítoků Mrliny na svrchnoturónských až koniakových slínovcích a vápnitých jílovcích s polohami křemitých jílovců. Reliéf je převážně plošiný až mírně

zvlněný. V krajině jsou typická mělká plochá údolí.

Homolka, která leží jižně obce Běchary, tvoří významný bod. Nadmořská výška je 257 m n.m. Již od dávné minulosti erozní denudační reliéf nabízel zemědělské využití místní krajiny. V posledních 50 letech byla tato krajina člověkem značně pozměněna za účelem intenzivního zemědělského hospodaření. Plošné meliorace, likvidace nivních luk, vykácení rozptýlené a liniové zeleně, narovnání potoků sledovaly jeden cíl: vytvořit co největší lány pro pěstování obilí, cukrové řepy aj. zemědělských plodin. Krajina se tak stala pro obyčejného člověka nepřístupnou.

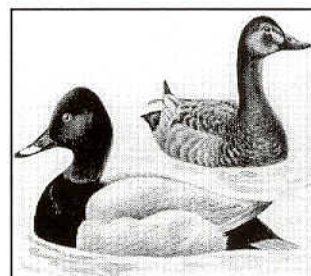
RNDr. L. Šoltysová

Rybník Kojetín - přírodní chráněná památka

Krajina v okolí obce Běchary je narušená intenzivním zemědělstvím. O to významnější je zde lokalita rybníku Kojetín, který se nachází na půli cesty mezi obcí Běchary a Budčevem.

Předmětem ochrany jsou kromě vlastního rybníka i břehové porosty a okolní křovinaté louky.

Rybník Kojetín a jeho okolí je významnou ornitologickou lokalitou našeho okresu.

Polák velký /Aythya ferina/ tažný druh, který se u nás vyskytuje i celoročně

Při ornitologickém průzkumu v roce 1996 zde bylo zaznamenáno 35 hnízdicích druhů, z toho 10 chráněných. Jedná se o ptáky způsobem života vázané na vodu /potápka malá, čírka modrá/, na rozlehlé rákosiny /rákosník zpěvný/ i na okolní křovinaté porosty /pěnice pokřovní, hrdlička divoká, .../.

Rybník Kojetín je zároveň i cenným tahovým rybníkem, kterého využívá k odpočinku řada přes naše území přelétávajících druhů. Je pravděpodobné, že Kojetín je zajímavý nejen z ornitologického, ale i batrachologického hlediska /přítomnost obojživelníků/, a proto je na příští rok naplánován jeho podrobný zoologický výzkum.

Mgr. Petra Ziková

PAMÁTKY

KOSTEL SV. VOJTĚCHA

Římsko-katolický kostel sv. Vojtěcha v Běcharech je situován do středu obce. Pod návsi při cestě do Kopidlna stojí obklopen hřbitovem.

Celý areál je ohraničen ocelovým plotem s kamennou podezdívkou a sloupky z režného zdiva.

Původně gotická stavba vznikla asi ve 14. století. Z této doby se zachovalo patrně pouze zdivo presbytáře. Po požáru v roce 1692 byl kostel v roce 1708 barokně přestavěn. Při opravách v roce 1792 byl zvýšen a na jižní straně byla přistavěna sakristie.

Jedná se o jednolodní obdélníkový objekt s trojboce uzavřeným presbytářem a s třípodlažní hranolovou věží před západním průčelím.

Na jižní straně jsou u hlavní lodi naznačeny čtyři opěráky, které jsou prostrídány třemi okny s obloukovým nadpražím. Vchod do sakristie na této straně kostela je nyní využíván jako hlavní, nápis nad ním "EX VOTO L.P. 1994".

Dveře ve věži byly trvale zajištěny proti případnému vloupání a jsou tudíž mimo provoz.

Severní strana hlavní lodi je prosvětlena třemi okny, dva mohutnější opěráky jsou pouze na jejích rozích.

Na presbytáři jsou z jiho-východu dva opěráky omítnuté a dvě okna, ze severovýchodu dva opěráky z lomo-vého kamene a dvě okna zazděná.

Hlavní loď kostela je zastropena zrcadlovou klenbou stejně jako presbytář. Tyto klenby jsou vyzdobeny iluzivní malbou římsy, ve středu lodní klenby je velký kříž. Hlavní loď je od presbyteria

oddělena triumfálním hrotitým obloukem. Věžní prostor v přízemí je zaklenut klenbou křížovou, v levé i pravé stěně jsou ve výklencích umístěny na plátně malované obrazy. V sakristii je strop plochý s fabionem. Na zazděných oknech v presbyteriu je opět iluzivní malba, tentokrát znázorňující členění okenních rámců a okenních tabulek. Ostatní okna jsou vsazena do železných rámců, členěna na šest obdelníkových polí a nahoře pole půlkruhové. Výplň tvoří čtvercová sklička zalitá do olova a posazená na koso. U některých oken se opět objevuje barevný motiv kříže.

Fasáda kostela je jednoduchá, hladká. Věž je zdobena jednoduchými lizénami na pískovcovém soklu a s profilovanou podokapní římsou.

Věž má dvě patra oken a to ze strany jižní, západní i severní.

V zazděných oknech na věži byla (zřejmě při posledních stavebních úpravách) zřízena malá okénka oválná. Okna pod hodinovými ciferníky jsou vybavena dřevěnou okenicí.

Barokní bání věže s lucernou nese na své konstrukci jeden velký zvon a tzv. "umíráček".

Ing. L. Nyklová

SOCHA SV. VÁCLAVA

Uprostřed návsi, v parčíku, obklopená zelení, nalezla své místo socha patrona České země sv. Václava.

Dle kroniky původně na tomto místě stávala socha Jana Nepomuckého, později byla nahrazena dřevěným křížem.

Objednavatelem této plastiky byla obec, která za ni zaplatila v r. 1883 450 zlatých. Je zhotovena z pískovcového kamene a jejím autorem je akademický sochař Antonín Myslivec z Hořic. Vlastní plastika svěťce stojí na třech na sebe navazujících soklech. Ke spodnímu vedou dva schůdky. V přední části spodního soklu v rytém rámečku je textová část, bohužel již téměř nečitelná. Přesné datum umístění sochy v Běcharech je uvedeno L.P. 1828/9 83. Posvěcena byla o den později - o posvěcení - P. Josefem Šádkem z Vrčů, za asistence P. Josefa Müllera z Kopidlna a P. Jana Tichého, kaplana z Kopidlna, který vedl do Běchar z Kopidlna

Sv. Václav

procesí. V horní části kvadratického soklu je vsazena bělavá mramorová deska s nápisem: SVATÝ VÁCLAVE MUČEDNÍKU KRISTŮV KNÍŽE NÁŠ DĚDICI ČESKÉ ZEMĚ NEDEJ ZAHYNOUT NÁM I BUDOUCÍM. Vlastní podpis zhotovitele plastiky najdeme

v pravém rohu na zadní stěně spodního soklu. V roce 1907 byla tato socha obnovena nákladem Fr. Bartoše z Běchar.

SOCHA SV. FRANTIŠKA SERAFÍNSKÉHO

Tato hodnotná barokní socha z r. 1775 měnila své umístění, než zakotvila na návsi u čp. 57, kde stojí dosud. Původně byla plastika osazena před čp. 38 /bývalou školou/ odkud byla v r. 1883 po opravě přenesena ke kostelu. Zde setrvala až do 15.4.1922, kdy musela ustoupit novému pomníku padlých hrdinů z I. světové války.

Sv. František Serafinský

Ještě v roce 1907 byla socha dobrovolnou sbírkou obnovena.

Na nižším kvadratickém soklu spočívá štíhlejší dřík, jehož spodní část je ohraničena volutami. Ze střední části dříku vystupuje reliéf sv. Antonína Paduánského. Horní část dříku je plasticky ukončena mušlemi. Na dřík navazuje vlastní plastika sv. Františka Serafinského v mnišském rouchu. Podstavec býval opatřen dvěma nápisy, které jsou však dnes již nečitelné. Jeden, vztahující se ke sv. Františku, v sobě obsahoval chronogram /=součtem písmen římské abecedy v textu značil letopočet/ a zněl takto: Sv. Františku skrze spojení V ranách s Ježíšem Vyžádej šťastné skončení a žiVot osLaVený. Druhý zněl takto: Sv. Antoníne Paduánský Serafinské Řehole Slávo oroduj za nás Obyvatele.

“HOŘENÍ” KŘÍŽ

Při silnici do Židovic, vlevo, kousíček za obcí, u solitérní hrušky, obec nechala v r.1885 postavit pískovcový kříž. Nahradil tak původní kříž, postavený v r. 1792 ze dřeva. O svátku Božího těla k němu byla konána procesí.

Autorem kříže je hořícký akademický sochař Antonín Myslivec /údaje o svém autorství vyryl na boční stěnu ve spodní části soklu/.

Jedná se o dobře provedenou profesionální práci. Podstavec dosahuje výšky 1,95m. Má hranolovitou, odstupňovanou podobu, členěnou profilovanými římsičkami, v horní části je přizdobený plastickými festony. Plastika ukřižovaného Ježíše dosahuje výšky 1,75 m. V boční horní části soklu je již velice

těchto křížů dal postavit v r. 1848 hrabě František Šlik. Vyprávělo se také, že zde byl tento kříž postaven proto, že když hrabě Šlik na tomto místě spadl z koně při potírání selské bouře v r. 1848, neublížil si. V r. 1901 nechali na tomto místě vyzdvihnout hrabě Ervín Šlik s manželkou Teresii kříž nový, opět dubový. Podoba ukřižovaného Krista byla provedena z kovu a snad i pozlacená. O svátku Nejsvětější Trojice dne 2. června 1901 byl slavnostně vysvěcen P. vikářem Janem Tichým z Ostružna. Běcharská obec se pak zavázala, že bude tento kříž pro budoucnost udržovat v dobrém stavu.

Dnes na výše uvedeném místě najdeme pouze základy kříže. Samotný kříž byl P. Donátem přenesen ke kostelní zdi v Kopidlně.

Torzo kamenného kříže

špatně čitelný nápis: Nám pak nesluší se chlubit, nežli u kříže Pána našeho, Ježíše Krista..

V roce 1920 dala paní Růžena Bělinová kříž na prosbu svého otce Františka Ječného opravit. Bohužel již několik let leží plastika ukřižovaného Krista rozbitá nedaleko svého podstavce. Najde se novodobý mecenáš, který plastice pomůže vrátit její důstojnost?

DŘEVĚNÝ KŘÍŽ

“U dolního kříže”

V běcharské kronice se dočteme i o dubovém kříži, který stával asi 1 km od Běchar, směrem k Židovicům, tam, kde polní cesta odbočuje směrem k Běchárkům. Snad tam stával dubový kříž od nepaměti. Jeden z

BOŽÍ MUKA

V osadě Běchárkách či Malých Běcharech dala obec Běchary zříditi v r.1863 Boží muka. Jsou zhotovena z pískovcového kamene. Mají podobu dvou, na sebe posazených kvádrů, od sebe oddělených ve spodní části profilovanou římsičkou. Horní část kvádrů je zakončena profilovanou pískovcovou stříškou, do které je ukotven železný kříž. V horní čelní části kvádrů je vytvořena bohužel dnes již prázdná nika. Pod ní je vsazena břidlicová obdelná destička s textem:

“ZDRÁV BUĎ KŘÍŽI NAŠE SLASTI SPÁSO NAŠÍ ZEMSKÉ VLASTI NA NĚMŽ KRISTUS ZA NÁS HRÍŠNÉ PNĚL RUCE I NOHY HŘEBY PROBITY MĚL.”

Boží muka

V r. 1908 byla Boží muka opravena nákladem Antonína Douska, čeledína ze dvora v Malých Běcharech. Přesto, že byl velmi chudý, takto poděkoval Pánu Bohu za uzdravení svých dvou těžce nemocných dětí.

O posvěcení dne 4.10.1908 se sem vypravilo procesí a Boží muka byla požehnána P. Františkem Okrouhlickým.

POMNÍK PADLÝM

V malém parčíku pod kostelem, již od silnice dobře viditelný, stojí pomník padlých hrdinů z I. světové války. Jeho autorem je K. Ryba z Jičína. Tento pomník je zhotoven z pískovcového kamene. Dva schůdky vedou k velkému obdelníkovému

kvádrů, na jehož vrcholu leží plastika, zpodobňující padlého legionářského praporečnicka. Na čelní stěně kvádrů je vytesán text:

“Svým padlým bratřím kteří dali životy za svobodu a čest svého národa 1914 - 1918.”

Pomník byl slavnostně odhalen 28. května 1922. Za zmínku stojí, že celková cena pomníku byla 20.650,36 Kč a z výtěžku slavnosti a darů bylo získáno celkem 19.250,36 Kč

PAMĚTNÍ KÁMEN

Půjdete-li z Cholenic do Běchar, vpravo v zatáčce, v pozadí s objekty zemědělské výroby, v příkopě pod ochrannou šípkového keře můžete

objevit nenápadný kámen. Ve státním seznamu památek mu bylo přiděleno číslo 1108. Pískovec má nepravidelný tvar o rozměrech zhruba 30 cm /výška/ x 40 cm. Není zde patrný zásah lidské ruky, jak je tomu v případě smířčích křížů, pouze velké iniciály K V sdělují, že i tento kámen byl kdysi objektem nějaké události. Nebo to snad mohl být prastarý hraniční kámen? Ví to někdo?

PhDr. D. Linková

Pomník padlých z I. sv. války

Masopustní obchůzky v Běcharech

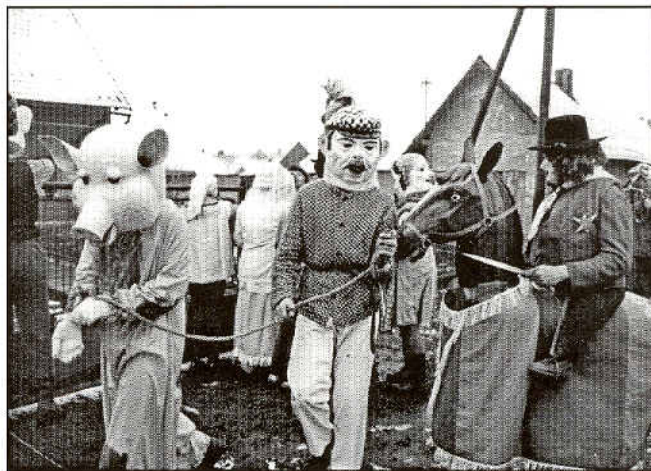
Masopustem v lidovém zvykoslloví nazýváme období od svátku Tří králů do počátku předvelikonočního půstu. Období masopustu bylo vždy na venkově velice oblíbené. Bylo to období relativního hospodářského klidu, kdy se prakticky vykonávaly jen drobné práce /domlcelo se obilí, zpracovával se len/, a bylo tedy i více času na zábavu. V této době bývala i největší četnost sňatků a konalo se i nejvíce tanečních zábav. Masopustním úterým před Popeleční středou končilo období masopustu. Tento den býval obzvláště veselý, protože byl vyhrazen obchůzce krojovaných masopustních postav, postaviček, různých bytůstek, kam až sahala lidská fantazie jejich samotných tvůrců. Původním smyslem těchto obchůzek bylo zajistit magickými praktikami hospodářům příznivý celý nadcházející rok, a tudíž i dobrou úrodu. Magický rituál se z lidové obřadnosti postupně vytrácel a s ním bohužel i obchůzky maškar v řadě obcí na Jičínsku. Dnes má patrně nepřetržitou tradici

členové "Spolku divadelních ochotníků", který byl zde založen v r.1885. Pamětníci však uvádějí jako pořadatele již "Sbor dobrovolných hasičů", který byl založen v obci ještě o tři roky dříve - a to v roce 1882. Obecně je možné říci, že spolkový život se prolínal a řada osob byla členy současně i několika spolků. Pamětníci nejsou zajedno, do kdy byly obchůzky masopustních maškar konány v úterý před koncem masopustu. Bylo to buď do 30. let nebo až do roku 1948. Poté je vystřídal sobota.

Do 50. let chodili v masopustním průvodu zásadně dospělí lidé, teprve pak se přidávaly i dětské maškary. Tradičních masopustních masek, tj. těch které musely být přítomné každoročně, nebylo mnoho. Hlavní postavou, která vedla celý průvod, byl tzv. **laufer**, neboli šašek. Vždy to byl maskovaný muž s vysokou špičatou čepicí, jehož hlavní atribut byl v ruce dlouhý bič, se kterým musel umět dovedně zacházet. Laufer také vodí **medvěda**. Tato maska doznala změny. V období

ve všech masopustních obchůzkách z doby, kdy bývala ještě navíc obalena i hrachovinou a hospodyně při magickém tanci s medvědem z něho strhávala část "výzdo-by", aby ji dala pod slepice či kachny, aby vyseděly co

době jsou v masopustním průvodu aktéry i předškolní děti, a proto jsou zde k vidění i postavičky známé z pohádek či televize jako Mařenka a Jeníček, Sněhurka a sedm trpaslíků. Rozšířil se také okruh masek o další

nejvíce potomstva se zdarem. Dalšími tradičními maskami jsou postavy **nevěsty a ženicha**. Za nevěstu býval vybírán statný muž a ženicha naopak ztvárňovala žena drobné menší postavy. Nevěsta je vždy oblečena v bílých šatech s hlavou opatřenou závojem, ženich je v černém obleku. Další masky v průvodu se již nevyskytovaly pravidelně každý rok, ale bývaly obměňovány. Zajímavostí masopustních průvodů v Běcharech v období I. republiky je to, že kromě postavy medvěda a koně se další zvířecí postavy nevyskytovaly. Ty se přidávaly až v pozdější době. I tak v období I. republiky býval masopustní průvod četný - choděvalo kolem 30 krojovaných osob. Byly mezi nimi postavy řemeslníků - komíník, mlynář, kovář, dráteník, dále nesměly chybět báby - pamětník pan Palička pamtuje i bábu, kterou vezli na žebříňáku. Četně se vyskytovaly i uniformované postavy jako hasiči, policajti. Dalšími oblíbenými maškarami byli: cikánky, kat, jeptišky, v 70. letech se přidávají další masky jako vepřík s řezníkem, šerif na koni, prostě co kdo dokáže sám vytvořit s použitím kolem sebe dostupného materiálu. V současné

masky zvířecí - ovečku, opiči, tučňáka i o příslušníky jiných lidských ras - k vidění byli Asiaté i Indiáni. Dnešnímu Sboru dobrovolných hasičů pomáhají organizovat masopustní veselí i členky Českého červeného kříže. Současné datum uspořádání masopustní obchůzky již neodpovídá datu konce masopustního období, ale je stanovováno tak, jak vyhovuje samotným aktérům /někdy tak již spadá do období církevního půstu/.

Nemohu nevzpomenout při této příležitosti humorné vyprávění ze vzpomínek tatínka pana Vladimíra Paličky, když se za svého mládí se svým kamarádem panem Pilcem připravovali na masopust. Pan Pilc, protože byl malý a uměl hrát na harmoniku, měl vlézt do bedny, která představovala orchestrion. Zapřáhli bulika /vola/, na káru dali bednu a vyjeli. Když se z bedny ozval zvuk harmoniky, vůl se lekl a vyrazil...

Vlastní masopustní obchůzky po vesnici si zachovaly svůj tradiční charakter. Masky se sejdou před hospodou s hudebníky - dříve to bývaly kapely pana Tobiáše nebo pana Cardy z Kopidlna, někdy i kapela pana Zábahy z Vršců.

masopustních obchůzek trávající déle než sto let pouze jediná obec na Jičínsku, a to Běchary.

Patrně prvními organizátory těchto masopustních obchůzek v Běcharech byli

do 60.let to byla velmi pracná, a jediná maska, vytvořená ze žitné slámy. Pouze hlavu mívala ušitou z kožešiny. Celá postava byla obtočena copy, vytvořenými ze žitné slámy. Tato maska přetrvává

Nesehnala-li se kapela, zaskočili i místní lidé, kteří pro tento účel vytvořili malou kapelu. První v průvodu jde laufer doprovázený medvědem, pak nevěsta se ženichem, následováni dalšími maskami. Masky chodí dům od domu, nevěsta s ženichem vždy popřejí obyvatelům domu zdraví, štěstí a dříve i prosperitu v hospodářství. Medvěd si zatancuje s hospodyní, případně ztropí i nějakou rozpustilost /místní lidé dobře vědí, kdo co snese/. Domáci pak nalili přichozím maskám "štamprdlíčku", podarovali masky drobnými penězi a větší "peníz" vzal laufer pro tyto účely do speciálně připraveného vaku. Při současné masopustní ob-

chůzce nevěsta se ženichem sami nalévají domácím ovocné víno, a za to je hospodář obdarovává penězi. Tradiční

obřadní pečivo - koblihy - byste ale v Běcharech marně hledali. Zde svou tradici, tak jak je tomu téměř v celých

Čechách při masopustních obchůzkách, nemají. Průvod masek postupně obešel celou vesnici, dům od domu. Večer se všichni opět maskovaní sešli na maškarní merendě, kde jednotlivé masky mohly až do půlnoci tančit s kým-koliv je napadlo i tropit si šprýmy z kohokoliv.

Ačkoliv masopustní obchůzky ztratily svůj ráz obyčejně s převládajícími plodnostními a ochrannými motivy, je dobře, že se z našeho venkova úplně nevytratily. Lidová kultura tak ve své zábavnější podobě dává další možnost setkávání se a poznávání se a upevňuje zároveň i dobré sousedské vztahy.

PhDr. Dagmar Linková

OSOBNOSTI

4. listopadu 1839 se v Běcharech narodil český hudební skladatel **Václav Hořejšek**. /V matrice uveden jako Horeyssek, někdy psán též Gorejšek, Horejšek, Chorejšek/.

Po studiu na pražské varhannické škole /1856-1858/ byl členem umělecké družiny, seskupené kolem rodiny Pechovy, dále sborníkem Pěveckého chrámového spolku a učitelem hudby v Zemu-

ni a později v Pančevě. V obou těchto působistiích se stal propagátorem slovanské vzájemnosti.

Napsal pravoslavné chrámové skladby, mužské sbory srbské /pod názvem Gusli vyšly v Praze r. 1871/ i české. Dále četné písně s doprovodem klavíru na texty J.K.Chmelenského, K.J.Erbena, E. Krásnohorského, J. Kollára, F.L.Čelakovského, Stanka Vraze,

J. Jovanoviče-Zmaje, J. Subotiče, směs srbských národních písní pro mužský sbor s orchestrem a několik klavírních skladeb - např. Česká národní píseň a 2 Cigánské rapsodie.

Zemřel 22. prosince 1874 ve Vídni.

Dalším významným Běcharským rodákem byl **RNDr. Josef Chaloupský DrSc.**, který se narodil 11. prosince 1932. Po studiu na gymnáziu v Jičíně pracoval rok v Ústavu pro výzkum rud v Kutné

Hoře. Pak studoval s vyznamenáním přírodovědeckou fakultu University Karlovy v Praze.

Po celý život zůstal věrný charakteru metamorfózy Krkonoš.

Významná byla jeho činnost na poli mezinárodním - byl iniciátorem dlouholeté spolupráce mezi českými a norskými geology, mapoval a geologicky zkoumal území v Libyi a na Kubě.

Zemřel 3. srpna 1991 v Praze. Dílo: Geologie Krkonoš a Jižerských hor /1989/.

3 muzejního herbáře

PRYŠEC PRUTNATÝ

(*Tithymalus tommasinianus* (BERTOL.) SOJÁK, syn. *Euphorbia virgata* WALDST. et KIT. non DESF)

Čeleď pryšcovitých (Euphorbiaceae) je v květeně okresu Jičín zastoupena dvěma rody: bažanka (*Mercurialis*) a pryšec (*Tithymalus*).

Pryšec prutnatý je typickým zástupcem pryšcovitých. Po narušení pletiv rostlina roní bílé "mléko" (latex). Je to vytrvalá rostlina s přímou lodyhou, která dosahuje výšky až 120 cm. Lodyha je hustě listnatá. Listy jsou střídavé, tvaru podlouhlého až čárkovitě kopinatého. Listy, které přisedají ke stonku jsou celokrajné a krátce osin-

katé. Květy jsou postaveny do mnohoramenného lichookolíku. Podpůrné listy pod květenstvím jsou tvořeny listy široce srdčitými. U některých druhů pryšců jsou tyto listy zbarveny a připomínají korunu, např. tzv. vánoční růže - pryšec *Euphorbia pulcherrima*. Vlastní květy pryšcovitých jsou velice zakrnělé a tvoří složitá oboupohlavní květenství (cyathium). Žlázy v květech jsou půlměsíčné, 2rohé, na koncích kyjovité, nejprve žluté až později fialové. Plodem je kulatá, lysá tobolka, jen na hranách jemně bradavčitá.

Tuto rostlinu nalezneme roztroušeně na výslunných křovinatých stráních, mezích, vinicích a rumišťích. Vyžaduje

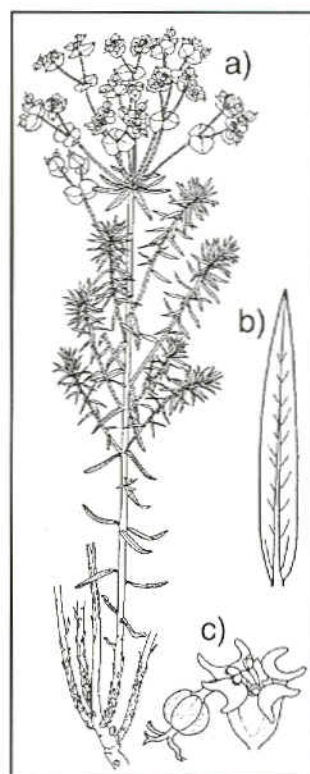
půdy vlhké až vysychavé, živné a zásadité i neutrální. Roste především v teplých oblastech a jen okrajově zasahuje do pahorkatin.

Pryšec prutnatý vzhledem k úbytku svých stanovišť v minulosti je uveden v Červeném seznamu vyhynulých, endemických a ohrožených taxonů vyšších rostlin květeny České republiky v kategorii taxonů vyžadujících pozornost.

V jičínském herbáři nalezneme jen dvě položky této rostliny. Jedna pochází ze Stavu u Nové Paky, dat. 13.8.1978 a druhá z Běchar - Homolka, dat. 5.8.1981.

RNDr. Lenka Šoltysová

- a) část lodyhy s mnohoramenným okolíkem
- b) list
- c) květ

Valeat, crescat, floreat gymnasium gicinense!

Vzpomínka na gymnaziální studia v letech 1920-1928

Kresba Prof. Dr. E. Bosák CS.

Každé jubileum jak životní tak neosobní vyvolává vzpomínky - a těmi procházím nyní i já. Je to vzpomínání na studentská léta, nejkrásnější léta mládí.

V roce 1920, kdy jsem nastoupil do státního gymnasia z venkovské obecné školy, ještě neexistovala městská čtvrť Čerovka a za kasármami 22. pluku Argonského se rozprostíralo vojenské cvičiště. Teprve roku 1923 se začalo s výstavbou nemocničního bloku.

Přechod z obecní školy na gymnasium hned od počátku zanechal ve mně silné dojmy. Při přijímací zkoušce z jazyka vyučovacího a matematiky nám páni profesori vykali: tento způsob jednání trval po celou studijní dobu jako vžitý usus.

Naši vyučující, kteří zaměřili rakouskou éru vyučování za službu svému státu, byli již v úctyhodném věku nebo se mi tak aspoň jevíli: Byli odměření, důstojní ve svém vystupování, přísní, nesmlouvaví pro jakoukoli úhybnou taktiku žáků před studentskými povinnostmi.

Svůj obor dokonale ovládali a snažili se přenést svůj životní zájem o zvolené předměty pokud možno na své žáky. Hleděli nám vštípit co nejvíce dovedností i pro praktický pozdější život a při této

své celkové snaze, pro niž obětovali velmi mnoho úsilí, se opírali o školní předpisy, podle nichž jednali. Bylo to přísné, ale spravedlivé hodnocení studentů, z nichž někteří byli nuceni si celoroční látku zopakovat, anebo přestupovali pro náročné studium jazyka latinského /od primy/ a jazyka řeckého /od tercií/ na jinou školu v okolních městech.

Rozhodujícím předělem pro studium ve vyšších třídách byla kvarta, kdy studenti vstupovali do učitelského ústavu nebo volili vzdělání ekonomické. Tím se počet žáků od kvinty snížil a trval vlastně po celou druhou polovinu středoškolského studia.

Celkový počet studentů na gymnasiu býval kolem 200, žákyně tvořily velmi slabou menšinu.

V naší primě bylo 26 studentů a z tohoto počtu, i když během studia přistupovali jiní žáci, zbylo do zkoušky dospělosti 13 maturantů.

Naši profesori byli, jak jsem již uvedl, důslední ve svých požadavcích, prohlašovali, že mládež je nadějí a lepší budoucností národa, a že toto poslání nesmíme zklamat. Zvláště profesor Hanačík, abych uvedl alespoň jedno jméno, nazýval studen-

ty "noblesse oblige" a prohlašoval, že vzdělání zavazuje a ukládá povinnosti.

Jmenovaný pan profesor nás nabádal, abychom měli své knihy rádi, neb podle slov Ciceronových "studia adolescentiam alunt" - abychom si tak zachovali až do pozdního stáří ono známé "ver aeternum", o němž jsme četli jako mladí studenti v Ovidiových Proměnách. Rád bych se zmínil ještě o jednom svém profesorovi, člověku velkého náboženského i mravního profilu, rodem z Moravy - dr. V. Neubauerovi, významném historikovi.

Jak jsem již uvedl, neexistovala tehdy městská čtvrť Čerovka, místo ní se rozprostíralo vojenské cvičiště, kterému se prostě říkalo "cvičák". Nám studentům profesori nedoporučovali, ba přímo zakazovali jakékoli procházky v uvedeném prostoru, který byl málo vhodným prostředím pro "útlé studentské duše". Jednou se stalo, že se jmenovaný pan profesor ubíral kolem cvičiště, kde zastihl jednoho gymnasiálního studenta. Velmi se pohoršil, zjistil jeho jméno a vyžadoval na konferenci, kte-

tam přímo běsnil".

Po absolvování vysokoškolských studií a vykonání vojenské presenční služby jsem nastoupil ve školním roce 1934/35 na státní reálné gymnasium Fr. Lepaře /naše klasické gymnasium bylo totiž během doby sloučeno s reformním reálným gymnasiem dívčím - lyceem, jak se říkalo v jeden ústav/.

Po ročním působení na této střední škole jsem byl jako jiní svobodní profesori přeložen na východ naší země - na státní reálné gymnasium s českými pobočkami v Mukačevě. Pro svůj zájem o hebrejský jazyk jsem vyučoval i na gymnasiu hebrejském.

Po záboru jižního území Slovenska a Podkarpatské Rusi maďarskou armádou na podzim r. 1938 jsem se podle vídeňské arbitráže vrátil do Čech.

Po několika dalších působeních na reálných gymnasiích - mimochodem i v Jičíně - jsem byl po roce 1945 ustanoven na Lepařovo gymnasium potřetí. Vyučoval jsem zde latinskému jazyku až do roku 1953, kdy jsem v tehdejších politických poměrech byl nucen uvolnit místo svému

Prima c.k. gymnázia z roku 1920

rá byla mimořádně svolána, přísné potrestání. Když ředitel se členy sboru poukazoval na mladickou nerozvážnost studentovu, převládla nakonec jako trest ředitelská důtka. Profesor Neubauer reagoval s netajeným rozhorlením, při čemž zdůraznil, že to bylo dokonce v podvečer a "Eros

někdejšímu spoluzákovni na gymnasiu, který měl vyšší politické ambice. Přešel jsem tedy na střední technicko-zemědělskou školu v Horčicích jako ruštinář a své působení jsem zakončil odchodem do důchodu.

Jaroslav Brodský

Jičín v roce 1900

V roce 1900 se obec Jičínská rozprostírala na ploše 7,90 km a čítala 688 domů. Žilo zde 8 457 obyvatel - 7 746 Čechů, 137 Němců a 273 Židů.

Majetek obce činil koncem roku 1898 720 219 zl., dluh obce 540 241 zl. Rozpočet na rok 1900: Příjem 65 865 zl., vydání 94 962 zl., schodek 29 097 zl. /úhrada přirážkou 35% 16 450 zl. a z očekávaného daru z výtěžku obecní spořitelny 12 647 zl./.

Na zemském sněmu zastupoval město Jičín JUDr. František Klouček, v říšské radě Jindřich Maštálka. Starostou města byl zvolen František Dolanský. Městský úřad sestával z městského tajemníka, kancelářského asistenta, policejního revizora, písaře, důchodního a kontrolora. V Jičíně bylo též sídlo C.k. krajského soudu, státního zastupitelství, okresního hejtmánství, okresního soudu, finančního okresního ředitelství, hlavního berního úřadu, okresního četnického velitelství, cejchovního úřadu, silniční správy a poštovního úřadu.

Vzdělávání dětí a mládeže zajišťovala Měšťanská a obecná škola chlapecká, Škola měšťanská a obecná pro dívky, Obecná škola pětiletá pro dívky a chlapce na Novém Městě, C.k. vyšší státní gymnasium, C.k. vyšší státní reálka, C.k. ústav ku vzdělání učitelů, Pokračovací škola průmyslová a obchodní a Hospodářská škola. Jmenované školy navštěvovalo v roce 1900 celkem 2230 žáků a žákyň. V kasárnách pobýval Pěší pluk č. 74 svobodného pána Bouvarda /počet mužstva 322/ a Zeměbranský pluk č. II. /stav mužstva 593/.

V seznamu živnostníků, obchodníků a řemeslníků jsou nejčetněji zastoupeni hostinští /v počtu 43/, dále pak obuvníci /38/, kupci /30/, řezníci /24/, krejčí a truhláři /23/. Své služby nabízely 4 hotely - Hamburk, Beránek, Fišer a Ústřední hotel. Téměř neuvěřitelným se jeví seznam 43 jičínských spolků, rozdělený do následujících skupin:

1. Spolky národní : Tělocvičná jednota Sokol, Místní odbor Národní jednoty severočeské, Dámský odbor Národní jednoty severočeské, Místní odbor Ústřední Matice školské, Místní odbor klubu českých turistů
2. Spolky vzdělávací : Občanská beseda, Řemeslnická beseda, Živnostenská beseda, Občanská čtenářská beseda na Novém městě, Literární jednota, Akademická čtenářská jednota, Vzdělávací dělnický spolek "Barák", Musejní spolek
3. Spolky dobročinné a všeužitečné : Spolek pro udržování opatrovny, Spolek pro podporování chudých žáků c.k. gymnasia, Spolek pro podporování chudých žáků c.k.reálky, Spolek pro podporování chudých žáků ústavu ku vzdělávání učitelů, Dobrovolný sbor hasičů, Spolek pro okrášení Jičína
4. Spolky zábavné : Mužský zpěvácký spolek "Smetana", Dámská pěvecká jednota "Ludiše", Klub velocipedistů, Odbor Československé obchodnické besedy pro Jičín a okolí
5. Spolky politické : Politický klub pro město Jičín a okolí, Politický klub lidu práce
6. Živnostenská společenstva : Obchodní gremium, Živnostenské společenstvo různých živností, Živnostenské společenstvo obuvníků, Živnostenské společenstvo pekařů, krupařů atd, Živnostenské společenstvo řezníků, hostinských atd.

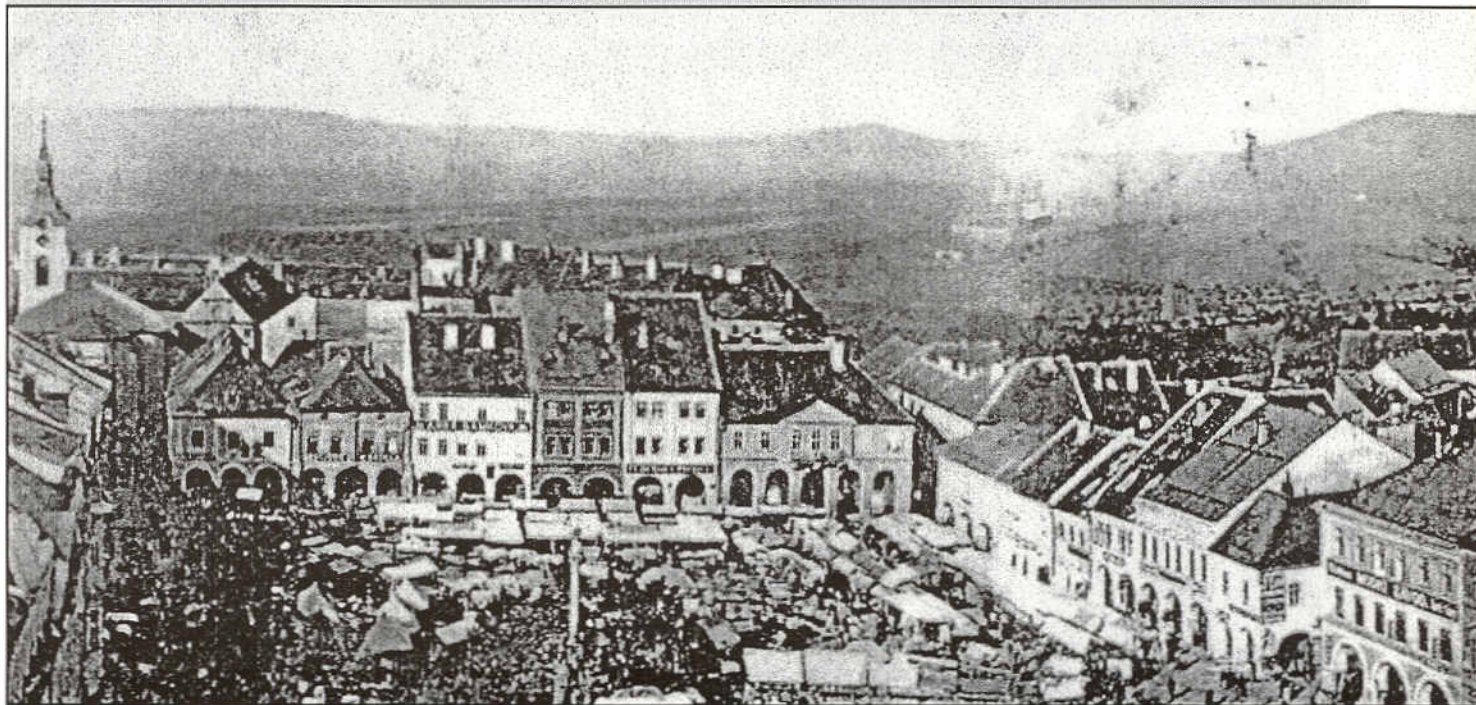
7. Spolky odborné a podpůrné : Hospodářský spolek pro okres jičínský, Ovocnický spolek pro Jičínsko, Učitelská jednota "Budeč", Odbor jednoty samosprávných úředníků obecních a okresních v království českém v Jičíně, Odbor jednoty soukromých úředníků v král. Českém v Jičíně, Spolek vzájemně se podporujících řezníků a hostinských, Spolek vzájemně se podporujících dělníků řemeslnických
8. Spolky různé : Spolek ku podporování a zvelebování městské hudby, Cyrillská jednota
9. Spolky uniformované : Tělocvičná jednota Sokol, Dobrovolný sbor hasičů, Spolek vzájemně se podporujících řezníků a hostinských, C.k. výs. měšťanský sbor střelecký

Výroční trhy byly konány 4x ročně - v pondělí po Hromnicích, po Jubilate, po sv. Jakubě a před sv. Havlem, trhy na dobytek také 4x ročně - v pondělí před sv. Josefem, po sv. Trojici, po jménu Panny Marie a první pondělí adventní, trhy téhodní pravidelně vždy v pondělí. A tehdejší tržní ceny? Brambory /1 kg/ 2,00-2,60 kr, husa 2,60-4,20, kachna 2,00-2,40, kuře 1,00-1,40, čerstvé máslo /1kg/ 2,14-2,40, tvaroh /1 kg/ 0,30-0,40, kopa čerstvých vajec 4,00-4,20.

Roku 1900 dochází v Jičíně též k rozsáhlému přejmenování ulic. Zavedeny jsou následující názvy, platné mnohdy do dnešních dnů: ulice Kostelní /dříve Pražská/, Macháčkova /Velišská/, U spořitelny /Zahradní/, Smiřických /Zámecká/, Školní /Kotevní/, Valdštyňovo náměstí /Děkanství/, ulice Čelakovského /Zelená/, Palackého /Panská a Holinská/, Sladkovského /Růžová/, Nerudova /Řeznická/, Kollárova /Boleslavská/, Na Příkopěch /Kovářská a Na příkopěch/, Jeřábkova /od rybníka k Sobotce/, Markova /k Turnovu/, Zahradní /Nová/, Havlíčkova /Lipová/, Nová /Pasiřská/, Žižkovo nám., ulice Šafaříkova /Popovická/, Jungmannova /Bydžovská/, Fügnerova, Tyršova, Nádražní, Širová, Cidlinská /Bednářská/, Chrastického /od novoměstského kostela k náměstí/, Poděbradova, Podhradská /Polní/, Zahradnická /Zahradnická a Ořechová/, Příčná /Křížová/, Polní /Ovocná/, Říční /Sálova/, Pod Koželuhy /Špitálská a Pod Koželuhy/.

V důsledku velkých záplav, kdy "byly pozemky podél Cidliny položené u velké míře zatopeny tak, že celá plocha od Čejkovic k Vlhošti podobala se rozsáhlému jezeru" se začíná s regulací toku řeky Cidliny, vedou se intenzivní jednání o výkup pozemků pro železniční trať dráhy Jičín - Turnov, městský úřad rozesílá oběžník, ve kterém vysvětluje přednosti zavedení elektřiny v domácnostech a informuje o úmyslu zřídit v Jičíně elektrickou stanici.

Roku 1900 vycházela v Jičíně tato periodika: Krakonoš /List věnovaný otázkám politickým, hospodářským a společenským/, Jičínský věstník /List neodvislý, věnovaný politice, zájmům města a okolí/, Jičínský obzor /Organ Politického klubu pro město Jičín a okolí/ a Jičínské noviny /List neodvislý, věnovaný politice, zájmům města Jičína a okolí/, v nichž byly mj. otištěny i následující zprávy:

Nedělní a sváteční klid u městského úřadu v Jičíně zaveden byl usnesením městské rady ze dne 19.5.1900. Upozorňujeme proto ctěné občanstvo, aby veškeré řízení své u městského úřadu odbylo si vždy ve všední dny. Podotýkáme, že v zdejších městě zaveden byl nedělní klid nejposledněji ze všech městských úřadů, a že není již téměř úřadu, u něhož by v zájmu humanity nedělní klid zaveden nebyl.

Opět novinka lezoucí do kapes. Jak se proslychá, má být v Jičíně "po velkoměstsku" zřízeno rozvážení zásilek poštovních, ovšem že za dodatečnou úhradu.

Četnické piklaubny podle vzoru prusáckých vítězů z roku 1866 zavedeny byly u četnictva rakouského. V minulých dnech mělo naše občanstvo potěšení nový tento pokrok rakouského četnictva na vlastní své oči obdivovati v našem Jičíně.

Tělocvičná jednota Sokol vedena jsouc zásadou pěstovati nejen tužení těla, ale vzdělávati zároveň i ducha, což v dnešní

době nejdůležitějším a co obzvláště dobře ocenil nesmrtelný náš Palacký, zřídila a otevřela dne 9. 1. 1900 veřejnou čítárnu, po níž již dosti dlouho v městě voláno a jakou většina měst již dávno má. Tím učiněno v otázce osvětové v městě našem značný krok ku předu a záleží nyní jen na obecnstvu, aby dovedlo náležitě oceniti zřízení veřejné čítárny v městě našem a hojně ji navštěvovalo! Veřejná čítárna nalézá se ve zvláštní, k tomu účelu upravené místnosti v Sokolovně a otevřena jest zatím v úterý a ve čtvrtek večer, v neděli a ve svátek celý den.

Poštovní spojení našeho města s městem Železnici jest od 1. července t.r. o dvě jízdy denně rozmnoženo. Poštovní vůz, seřazený pro 4-6 osob odjíždí z Jičína do Železnice ráno v 8 hod. 15 min. v poledne ve 12 hod. 10 min. a večer v 6 hod. Jízdní lístky vydává postilion po 20 kr. za osobu. Turistům a výletníkům z Jičína naskytuje se vhodná příležitost město Železnici i tamnější lesnaté okolí pak Tábor, Bradlec, Kumburk a výletní místo Klepandu v Syřenově bez velké námahy navštívit.

Turistický odbor obnovil opět jízdy omnibusem do Prachovských skal. Cena jízdenky jest pro dospělého 40, pro děti pak 30 haléřů.

Lidové přednášky české univerzity Karlo-Ferdinandovy budou pořádány v Jičíně přednáškovým odborem AČJ v saisoně podzimní. Poněvadž tento velevýznamný kulturní podnik vyžaduje neobyčejného nákladu i veliké námahy se strany pořadatelstva, doufáme, že ctěné obecnstvo bez rozdílu politického smýšlení bude tuto kulturní akci podporovati.

Záležitost železničního spojení našeho města s průmyslovým severem, která již na pátý rok se vleče, postoupila konečně, po dlouhém vyjednávání s drahami na dráze této interessovanými, znamenitě ku předu.

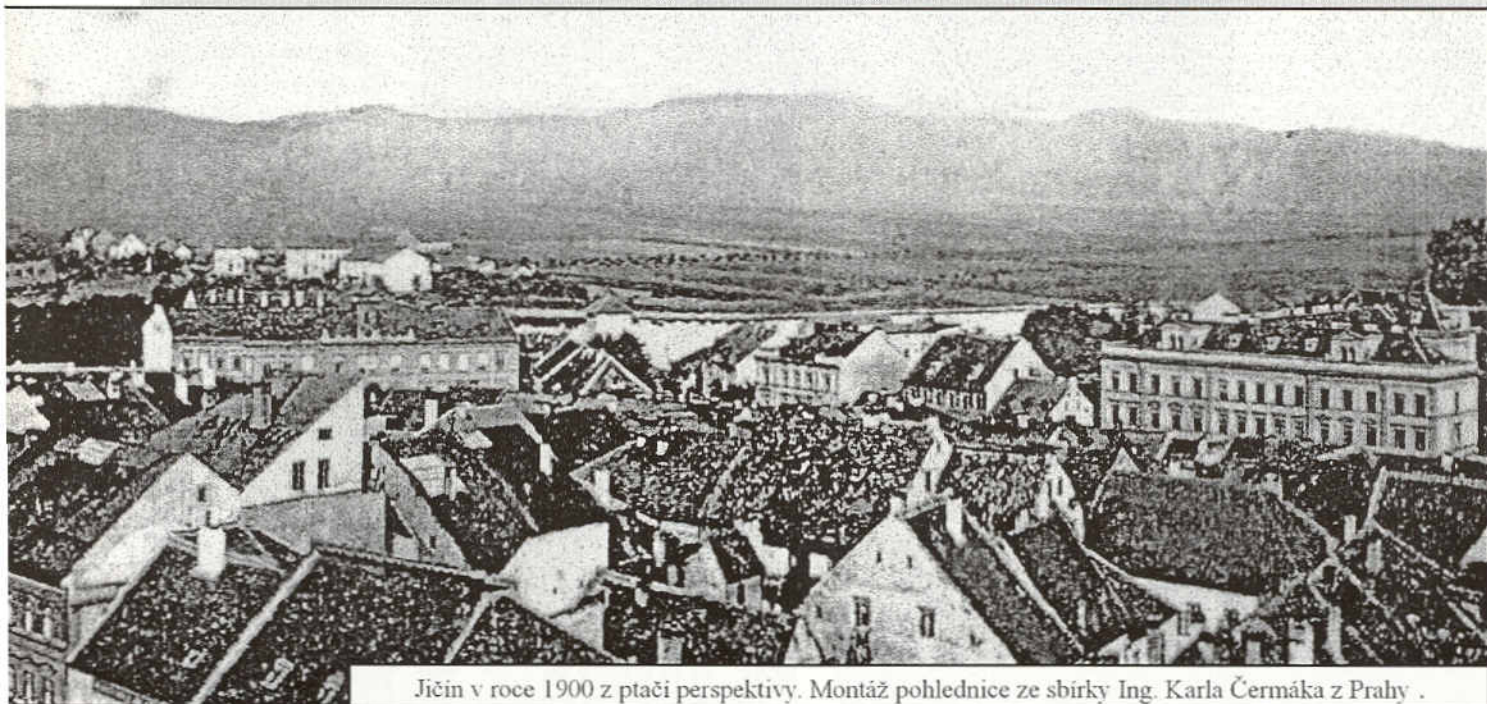
Výstavu ovoce a zároveň trh na ovoce pořádal ovocnický spolek pro Jičínsko v místnostech ve velké dvoraně Tyršově v Sokolovně ve dnech 14. a 15. října. Výstava tato měla v prvé řadě za účel, aby navštěvovatelé shledali, jaké druhy ovoce se v naší krajině pěstují a kterým se nejlépe u nás daří, dále pak, aby měl příležitost pěstitel s kupcem se sblížit a tak své produkty zpeněžit.

Uměleckou výstavu obrazů pořádal 19.-22. června v místnostech měšťanské školy kroužek akademiků jičínských. Mj. zde vystavovali: M. Aleš, Fr. Bílek, Ant. Hudeček, Fr. Kaván, L. Kuba, L. Marold, J. Mařák, A. Mucha, J. Panuška, J. Špilár, M. Švabinský, J. Úprka a další. Výtěžek bude věnován fondům studentským.

Nouze o vodu v Jičíně jest stálá, zvláště ale nesnesitelně doléhá, neprší-li nějaký čas, jako právě v minulých dnech. Kašny prázdné, studně prázdné. Není vody užitkové a k vaření se musí shánět jak Bůh ví jak drahá kapalina. Stížnosti na nedostatek vody jsou stále a stále přec ani prstem se nehne k nápravě.

Černé dvanáctistupňové pivo "Samec" dobře vyleželé, zavedl jako velmi výživný a silící nápoj do výčepu pivovar hr. Šlika ve Vokšicích.

Přednáškový odbor AČJ pořádal 15.9. za neobyčejně četného účastenství přednášku sl. Idy Köpplový "O aristokracii ducha". Slečna založivši přednášku svoji na bedlivém studiu spisů Nietzscheových nastínila filosofii tohoto geniálního učence - básníka a podala některé své vlastní názory o tomto zajímavém tematě.

Jičín v roce 1900 z ptačí perspektivy. Montáž pohlednice ze sbírky Ing. Karla Čermáka z Prahy.

Pěkné pohledy na město Jičín vydal v posledním čase knihařský závod p. Františka Znamínka, a to několik pohledů na Jičín z ptačí perspektivy a nejnověji dva pohledy na měšťanské školy a spořitelnu a pak pohled na bývalý Valdštýnský zámek a na chrám sv. Jakuba dle fotogr. snímků chvalně známého amatéra pana Aloise Janouška, c.k. poštovního praktikanta v Jičíně.

Za protektorátu slovutné městské rady pořádala v neděli 15.7. Sokolská župa Čížkova v Železnici svůj první slet, spojený s veřejným cvičením a závody.

Pi Kateřina Fialová v Lepařově ulici č. 210 /proti novým kasárnám/ otevřela v listopadu 1900 nový závod pro výrobu sodové vody a šumivých limonád. Závod vyznamenává se vzornou čistotou a opatřen jest nejmodernějšími stroji. Vody k výrobě užívá se v Jičíně nejzdravější, z pramene u sv. Václava.

Dne 14. června byla odhalena v Prachovských skalách deska Františku Lepařovi a na uctění jeho památky byla po něm pojmenována jedna vyhlídka.

Ovocnický spolek pro Jičínsko obeslal zdejšími ovocem též Pařížskou výstavu ovoce, která se dne 31. října t.r. otevře. Od spolku vysláno 12 bedniček ovoce, mezi kterými se nalézá též bednička sušených švestek od p. J. Vojtíška ze Lháně. Společně se spolkem zaslaly ovoce na výstavu velkostatky: Kopidlno-Jičíněves 6 bedniček, Kumburk 2 bedničky, Hrubá Skála 4 bedničky, celkem odešlo co rychlozboží 19. t.m. z Jičína do Paříže 24 bedniček našeho ovoce.

Náměstí novoměstské se dláždí. Není toho příčina, že obecní volby máme za zády?

Byl vydán zákaz jízdy na koni a na velocipedu středem lipové aleje.

Květinovou slavnost s promenádním koncertem v Libosadě pořádá v neděli 10. června Komitě dam dozírajících na ruční práce za přispění dobročinných paní ve prospěch jesli pro chudinu našeho města. Květinový průvod vyjde o 2 hod. odpo. Na občerstvení připraven dámami buffet /káva, pečivo, cukrovinky, masité pokrmy, pivo atd/.

Vyšel úplný Adresář politického okresu Jičínského, obsahující popis měst Jičín, Libáň, Nová Paka a Sobotka, jakož i veškerých politických obcí a osad okresu toho. Sestavil a vydal p. Václav Kudrnáč, redaktor v Turnově.

V dámském výboru tělocvičného spolku Sokol v Jičíně cvičilo v měsíci prosinci t.r. průměrně 16 cvičenek dvakrát týdně a sice hlavně na bradlech, hrazdách, kruzích, stolech, koni /na šíř/, skok do výšky a dálky. Dále cvičeny pochody, cvičení prostná s tyčemi, činkami a kužely, jakož i hry míčem atd. Cvičeno s velikou chutí a u většiny jeví se za krátký čas poměrně znatelný pokrok, tak že záhy bude lze roztřídit cvičenky ve družstva dle výcviku.

Dne 4. února večer sděleno na policejní strážnici, že se v domě p. Syřiště někdo zastřelil. Polic. strážník odebral se do uvedeného domu, kdež mu bylo sděleno, že syn vdovy po sklenáři Antonín Bělohlávek, 21 letý písař se střelil. Strážník vstoupil do bytu a tu shledal: stůl převrácený a samovražedník ležel vedle na židli a revolver vedle něho, kterého strážník zvedl a uschoval. Jelikož nikdo doma se nenalézal a strážník máje za to, že jest sebevrah mrtvý, nařídil, aby byl odvezen do márnice. Jak tato slova Bělohlávek uslyšel, vyskočil ze židle a zvolal: Co pak se nemůže člověk ani zastřelit? a při tom vytáhl z pod kabátu knihu a mrštil jí na zem. Strážník tuto zvedl a shledal, že do ní bylo třikrát střeleno a čtvrtá rána že svezla se po knize a zasáhla zcela nepatrně kandidáta sebevraždy na prsou. Na první pak stránce této knihy bylo napsáno: Nežli být písařem a jednou denně jísti, raději se zastřelit.

Démantová svatba chudobných manželů. V sobotu 22.9. slavili ve zdejší děkanském chrámu sv. Jakuba šedesátileté výročí svého sňatku staří manželé František a Barbora Odvárkovi, kterým je popřáno, že se přes všecku nouzi, strasti a nedostatek při stálém lopotném boji o chléb vezdejší dožili démantové svatby své. Oba dva jubilanti nalézají se v Městském chudobinci. Stařík jubílant je 89 roků, a jeho manželka 79 roků stará. Měli pět dětí, 38 vnuků a 13 pravnuček. Dojemný akt tento provedl u přítomnosti dětí, vnuků, pravnuček, přátel a známých pan P. Vomočil a oslovil jubilanty krásnou řečí, která na všechny přítomné učinila hluboký dojem. Za svědky účinkovali pánové František Kočí, obchodník a Josef Žďárský, hostinský. Staříkům jubilantům dostalo se hojně darů.

Dne 15.3. t.r. po 7 hod. večer v době příjezdu prvního vlaku od Ostroměře, nebyla za panující tmy vyjma na podloubí, nikde v celém městě rozžata ani jedna svítlna. V Jičíně se vůbec nesvítilo, jak je v kalendáři nový měsíc, třeba byla egyptská tma. A pak chce Jičín zavést elektrické osvětlení, když dnes, za tmavých nocí, se šetří i petrolejem.

Společný výlet českých spolků vídeňských do Jičína a skal Prachovských. Sdružené spolky v I. českém národním domě ve

Vídni sídlící se Sokolskou jednotou Tyrš v čele, pořádají budou ve dnech 29. června až 1. července velký třídení výlet do Jičína našeho a jeho okolí. Již nyní jest přihlášeno k výletu tomu více nežli 100 osob.

Vzdělávací spolek Barák pro Jičín a okolí sehrál v neděli dne 25. listopadu "Písmákovu dceru". Ač zkoušky nebyly pořádány tak, jak kus sám toho vyžadoval /byly celkem 4/, byla souhra i jednotlivé výkony ochotníků celkem zdařilé.

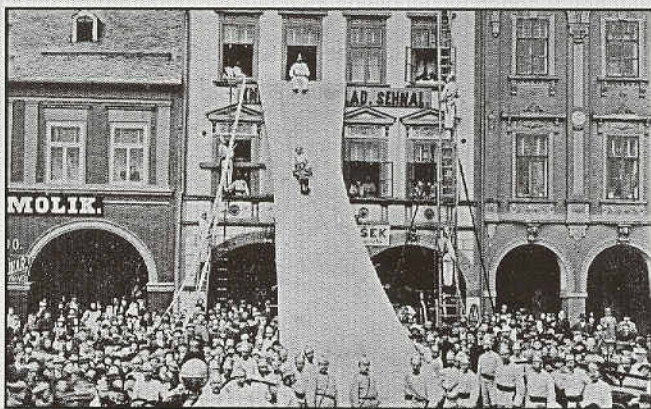
Velké národní závody amatérské pořádal 24. června 1900 Klub velocipedistů "Jičín" pod protektorátem slavné městské rady krajského města Jičín.

V sobotu dne 23.6. odvážala se kráva p. Netopilové, majitelky realit v lázních v Jičíně, vyběhla ven a podupala několik lidí na poli pracujících. Těžké poranění utrpěl J. Rejman, bývalý obchodník. Kráva konečně byla zahnána do domu p. Janouška, chycena a odvedena domů.

Již několikrát upozorňováno na nešvar v zámecké podsíni v Jičíně. Po 8 hod. večerní

schází se zde vojáci, výrostci a pár holek špatné pověsti požívajících. Sebranka tato pak každého kolemjdoucího obsypává různými "vtipy" a povykuje tak, že křik slyšeti jest po celém náměstí. Upozorňujeme v zájmu veřejné mravnosti zdejší policii na tento zlořád a žádáme za jeho odstranění.

Sibřinky Sokola našeho kvapem se blíží. Co nevidět budou zde. Ráz jejich: všeslovanský výlet do Prachovských skal dovolí nám, abychom vzdor nynější tuhé zimě podnikli výlet do Prachova, vyšli si zde na známá "kanapata" a jiné vyhlídky a pokochali se krásným pohledem na malebné skály. Co vše zmůže skotačivý masopust!

Jak se dovídáme, obmyslí řiditelství panství Kumburk ve své restauraci Čerovské postavit nový pavilon pro hudebníky a umístiti jej doprostřed zahrady. V místech pak, kde dosud hudba hrála, má se zřídit prostranná krytá veranda pro obecenstvo. Vitáme tuto myšlenku a podnik, vždyť obecenstvo, které se ve velkém počtu přecasto v Čerově za letní doby se sejde jest nuceno, hrozí-li déšť odejít a domů spěchat. Když však ale hudba bude moci dále koncertovati, uchýlí se obecenstvo pod verandu, kdež v bezpečném úkrytu dále při zábavě setrvá.

Vybraly a v původním znění ponechaly J. Holá a J. Kořínková

Počasí ze Čtyřky

Výsledky měření žáků ekologického praktika 4. ZŠ JIČÍN

Dne 1. října 1995 zahájili žáci ekologického praktika 4. ZŠ v Jičíně pravidelné každodenní měření údajů o počasí v rámci mezinárodního projektu THE GLOBE PROGRAM. Ve školní meteorologické stanici, která je součástí areálu ekologické výchovy "Čtyřlístek", zjišťují jednou denně před 12. hodinou zhruba 20 hodnot stavu ovzduší.

Současná více než čtyřletá nepřerušovaná řada měření zatím není podkladem pro hlubší zobecnění. Jejím hlavním přínosem je vzbuzení zájmu dětí o prostředí, ve kterém žijeme. Zaznamenané údaje názorně dokumentují, že počasí ve střední Evropě patří mezi nejproměnlivější na světě. Spolu s ostatními složkami přírody tak vzniká opravdu rozmanitá krajina a Jičín se svým okolím je toho důkazem.

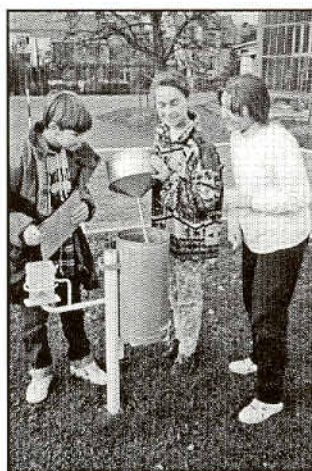
Předkládáme vám základní meteorologické charakteristiky a rekordní údaje za roky 1996-1998.

Počtem letních dnů, kdy denní maximum překročí 25°C, jsou charakterizovány podnebné oblasti. Nejvíce letních dnů jsme zaznamenali v roce 1997, kdy jsme jich napočítali 54. Z toho bylo 7 dní tropických s teplotou nad 30°C. Tropickou noc, kdy teplota nepoklesne pod 20°C jsme v roce 1996 nezjistili žádnou, v dalších letech byla vždy jediná v roce - 30. června 1997 a 7. června 1998.

Počet mrazových dní, kdy teplota zpravidla v noci a zrána klesne pod bod mrazu, se snižoval. V roce 1996 jich bylo 130, z toho 50 dnů ledových s celodenním mrazem. V roce 1997 bylo 117 mrazových a z toho 26 ledových, v roce 1998 bylo pouze 93 mrazových a 21 ledových dnů. Arktický den, kdy se udrží celodenní mráz více než -10°C jsme za dobu našich měření zaznamenali pouze 30. prosince 1996, kdy se maximální teploměr zastavil na

-11°C. Rekordní minimální teplota byla ráno předešlého dne, tedy 29. 12. 1996, kdy jsme naměřili -21,2°C.

Následující měsíc - leden 1997 byl nejchladnějším měsícem našich měření. Průměr nejvyšších denních teplot zůstal v záporných hodnotách

...zbývá jen zkontrolovat srážkoměr

a činil -1,30°C. Naopak nejteplejším měsícem za sledované období byl srpen 1997, kdy měl tentýž údaj hodnotu +27,75°C. Absolutní rekord jsme ale naměřili 22. července 1998, kdy se rtuť maximálního teploměru zastavila na +34,8°C.

Nástup a konec zimy s poklesem teplot pod 0°C v meteorologické budce ve 2 m nad zemí se ve 3 sledovaných letech lišil jen málo. První mrazy začínají vždy v říjnu /v r. 1997 17. října/, poslední mrazy končí ve druhé polovině dubna /v r. 1997 26. dubna/. Známa a hlavně zahrádkáři obávaná pranostika o ledových mužích se v těchto třech letech nenaplnila.

Po teplotách vzduchu je druhým nejsledovanějším údajem množství srážek. V roce 1996 se srážky vyskytly během 170 dní, z toho během 35 dní převažovalo sněžení. Roční úhrn činí 675,8 mm, z toho je 65,1 mm tzv. vodní ekvivalent /Množství vody vzniklé rozpouštěním sněhu/. V roce

1997 bylo 161 srážkových dnů, z toho 22 dnů se sněžením, úhrn činil 702,1 mm, z toho 73,4 mm ze sněhu. V roce 1998 jsme během 185 dnů se srážkami /z toho 26 dnů s převahou sněhu/ zachytili 727,2 mm, z toho pouze 21,1 z roztátého sněhu. Zhruba tedy u nás na každý metr čtvereční spadne 700 litrů vody za rok.

Rozdělení srážek během roku je velmi nerovnoměrné. Nejdeštivějším měsícem byl červenec 1997, kdy jsme naměřili 169,6 mm, což je téměř čtvrtina ročního úhrnu. Morava a část východních Čech čelila katastrofální povodni, ale v Jičíně v té době přišlo minimálně. Chybí srovnání s ostatními místy, ale možná by Jičín patřil k nejsušším místům v republice. Vysoký měsíční úhrn způsobil vydatný déšť až 19. července, kdy napršelo 51,6 mm za 24 hodin. Téměř stejně vydatný déšť /51,5 mm/ jsme zachytili již 20. června 1997, před tím bylo ale sucho a voda měla kam sáknout.

Nejsušším měsícem našich měření byl leden 1996, kdy jsme naměřili pouze 7,7 mm. Velké sucho bylo také v květnu 1998, napršelo jen 9,8 mm. Pro srovnání v květnu 1996 byl úhrn 154,3 mm, tedy téměř 16x více.

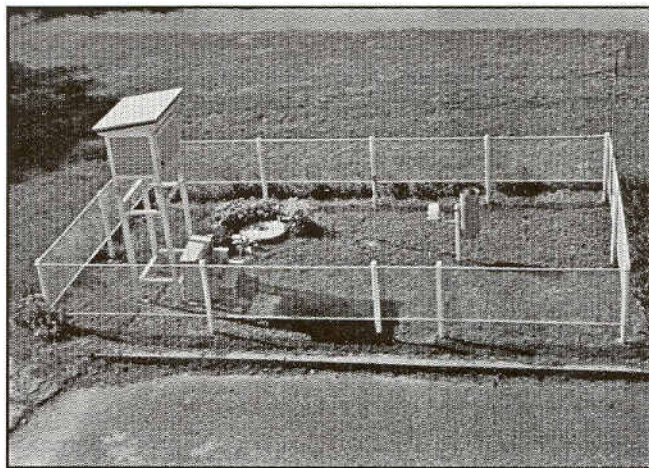
Z naší statistiky dále vyplývá, že klesal počet dní s

du výjimečné krupobití proběhlo 8. června 1998, kdy po extrémně suchém květnu udeřil pověsťný Medard nebývalou silou a škody byly opravdu velké.

Počet dní se sněhovou pokrývkou se rovněž stále snižuje. V roce 1996 to bylo 97 dní, v roce 1997 56 dní a v roce 1998 již jen 40 dní. Maximální výšky 20 cm dosáhla sněhová pokrývka 14. února 1996. Nejvíce nového sněhu za 24 hodin jsme naměřili tentýž den - připadlo 10,5 cm sněhu za 24 hodin.

Příznivý je vývoj hodnoty pH srážek. Zlepšující se výsledky v letních měsících negativně ovlivňuje topná sezóna.

Na naší stanici převažuje jihovýchodní proudění, v době měření v roce 1996 ve 101 dnech, v roce 1997 ve 103 dnech a v roce 1998 ve 104 dnech, což je opravdu statistická náhoda. Druhým nejčastějším je proudění západního směru. Rekordní nárazy větru 14,0 m/s v době měření jsme zachytili 5. března 1998, velmi silný vítr foukal i při našem prvním měření 1. 10. 1995, kdy jsme naměřili nárazy 12,0 m/s. Vybrané údaje z našich měření jsou každý den zveřejňovány v pravidelné rubrice Novin Jičínka. Na jaře roku 2000 se chystá Český hydrometeorologický ústav v Hradci Králové vybudovat v sou-

Areál ekologické výchovy

bouřkou - z 24 v roce 1996 na 14 v roce 1998. Kroupy většinou menší velikosti se vyskytly v roce 1996 pouze jednou, v roce 1997 pětkrát a v roce 1998 čtyřikrát. Oprav-

sedství naší stanice novou digitální stanicí, která by byla součástí základní sítě, napojené na databázi ČHMÚ.

Mgr. František Kynčl

Josef Karásek

šířitel slovanské vzájemnosti v kulturní oblasti

V minulém století prošlo Vídní velké množství Čechů. Přicházeli, odcházeli, někteří zde pracovali celý život. V ruchu vídeňského života se často ztráceli, odnárodňovali se. Jiní zde nacházeli své české krajan, ovlivňovali je a posilovali v nich národní sebevědomí. Jakousi "živou poštou" mezi předními českými činiteli ve Vídni, ať literárními či společenskými, ale i mezi ostatními Slovany, byl v 90. letech 19. století dr. Josef Karásek.

Pocházel z Miletína, rodiště básníka K. J. Erbena, kde se narodil 2. června 1868 jako druhé ze tří dětí v rodině Karáskových. Jeho rodiče měli na náměstí obchod s lihovinami, které prodávali místní firmě Lokešově.

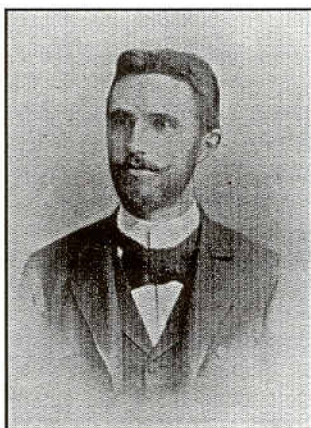
Ve svých 12 letech začal Josef Karásek studovat na Jičínském gymnáziu, kde působil jako ředitel František Lepař, řečtinář a dobrý češtinář, badatel starobylé historie této školy. Na vnímavého studenta se zájmem o vše historické mělo tehdejší ovzduší staroslavného města i působení pedagogů velký vliv. Od primy míval Josef Karásek vždy vysvědčení s vyznamenáním, byl výborný student, až v oktávě dostal z matematiky dostatečnou od profesora dr. Josefa Vaňouse, která mu vyznamenání pokazila.

Do Jičína se pak stěhují i rodiče Karáskovi, a to do nedaleké obce Brada, když otec pro vleklé plicní onemocnění musel řemesla zanechat a stal se v Jičíně "podsudím".

Josef Karásek se sám naučil ruštinu - "jazyk velkého bratra", vyučuje ji své spolužáky a budí v nich zájem pro ruskou literaturu, o níž píše referáty do Národních listů, vniká do staročeštiny a lužičtiny. V Jičíně zřizuje ruský kroužek, organizuje zde literární večery.

V r. 1888 vstoupil na pražskou filosofickou fakultu, studuje starobulharštinu, ale má jen podporu 100 zlatých ročního jičínského stipendia. Jeho profesory jsou J. Gebauer a T. Masaryk.

Po roce odchází do Vídně a stává se žákem prof. Vatroslava Jugiče, prvního a posledního slovanského polyhistorika, který na vídeňské univerzitě shromáždil všeslovanskou obec žáků a vedl tu slovanský seminář. V roce 1892 se v něm Josef Karásek stal knihovníkem, jen skromně honorovaným. O rok později získává ti-

J. Karásek na univerzitě ve Vídni

tul doktora filozofie. Cestuje po Slovensku, Polsku, Lužici po stopách Slovanů.

Za pobytů u rodičů sbírá v Jičíně a okolí pověsti, zbytky lidových her, stýká se s místním učitelem Lelkem, vydavatelem korespondence B. Němcové, s ním navštívil v nedaleké Železnici i svého bývalého profesora Gebauera. Podpora 150 zlatých pražského spolku Svatobor na r. 1896 umožnila cestu do Chorvatska, Srbska a Bulharska.

Roku 1895 přešel do knihovny vídeňského ministerstva vnitra jako starší vědecký pomocník. Tento rok byl v Karáskově činnosti pro českou Vídeň nejdůležitější. Pomohl platně k vydání dvoudílného Sborníku Čechů Dolnorakouských /v červnu a v srpnu 1895/, obsáhlého souboru vědomostí o české Vídni a dolnorakouském venkovu. Sborník patří ke Karáskovým nejzáslužnějším pracím.

V této době opouští Josef Karásek Vídeň, aby nastoupil v Praze jako redaktor fejetonů v úředních novinách s posláním reorganizovat české vydání s platem 1500 zl. ročně.

15. února 1895 se ve Vídni žení s dcerou vídeňského Čecha, učitelkou Melánií Horovou /nar.1872/, která mu byla až do konce jeho života nejdůležitějším pomocníkem a obdivovatelkou jeho práce. Mladí manželé se usadili nejprve v Praze na Smíchově v Husově ulici č. 12.

Jako redaktor fejetonů má za cíl seznamovat české čtenáře s hodnotnými díly německých spisovatelů a naopak čtenáře německé s překlady českých autorů spojených s literárními portréty. Od roku 1897 se u J. Karáska začala projevovat plicní choroba, provázená periodicky se opakujícími horečkami, malátností i občasným chrlením krve. Léčí se u moře v Chorvatsku, v březnu 1899 je propuštěn bez odbytého ze státní služby pro nemožnost zastávat místo redaktora. Žena se vzdala kvůli němu svého místa učitelky, takže se oba ocitají bez trvalého zaměstnání.

Přes léto se J. Karásek usazuje v Jičíně, jeho mladá žena se vrací do Vídně ke svému učitelskému povolání, aby udržela jeho i svou existenci. Avšak o prázdninách přijíždí za svým mužem na Brada, na "naše panství", jak oba žertem říkali a kde milovali zejména překrásný výhled po jičínském kraji. Karáskovi rodiče vedli na Braděch hospodu pro výletníky a mladí si tu zřídili malou chaloupku. Tady psal J. Karásek pro Českou revui referáty i přehledy ze slovanského světa.

S podzimem se Karáskovi vrací zpět do Vídně, kde Josef působí jako spisovatel a žurnalista. Do kancelářské služby už nebyl - na štěstí pro jeho chatrné zdraví - nikde přijat. Kolem něho se utvořil kroužek mladých vídeňských slavistů, zejména Slovinců. V letech 1902-3 píše do Slovanského přehledu obsáhlý článek o makedonských Slovanech, literatuře makedonské, starosrbské a albánské.

Roku 1902 se stal spolupracovníkem Ottova Naučného slovníku, kde vytvořil heslo "František Pastřnek" i hesla o dalších slavistech. Léto toho roku tráví opět na milovaných Braděch, kde v zahradě pod lesem v dovádění se synovci vždy pookřál. Docházival sem

děkan Vomočil z Jičína, který Karáskovi pro jeho vědeckou práci obstarával opisy a výpisy a po jeho smrti za 1. světové války nezapomínal ani na jeho vdovu. Z Libuně přicházel univerzitní profesor dr. Jan Jakubec s chotí, ve Vitiňevsi dlel přes léto badatel v českých rukopisech vídeňských Ferdinand Menčík, překvapil je tu i zatrpklý povídkař Jos. K. Šlejhar, když ho Karáskovi už předtím navštívili v Nové Pace a získali přátelství tohoto samotáře.

Roku 1902 vytvořil J. Karásek svou první větší literárně historickou práci na žádost redakce srbské revue "Letopis Matice Srbské" v Novém Sadu. Nazval ji "Česka literatura u novije doba" a obsahuje českou literaturu nové doby, určenou Srbům jako první větší pokus ke vzájemnému poznání česko-srbskému v literatuře. Počiná Nerudou, Hálkem, píše o Čechovi, ale nejvíce o Vrchlickém, kterého nazývá "geniálním spisovatelem našim, člověkem šlechtným a ozdobou českého národa".

Karáskovo jméno si získalo zvuk odborníka. Odtud už vede přímá souvislost s jeho největším samostatným dílem. Na něm začíná pracovat roku 1903 pro říšskoněmeckou nakladatelskou firmu G. J. Goschen z Lipska, a to sepsání dějin slovanských literatur do německé sbírky příruček "Slavische Literaturgeschichte". Když počátkem roku 1906 pak vyšly 2 útlé světle zelené knížky in Sammlung Goschen: "Slavische Literaturgeschichte" /Altere Literatur bis zur Wiedergeburt a v 2. díle Das XIX. Jahrhundert/, jeho přátelé přivítali práci s radostí. Avšak kritické skoro všech slovanských zemí něco vyčetli, nevědouce, že z cizího rozkazu leccos bylo vypuštěno. Tisíce německých, ale i slovanských studentů na gymnáziích i na univerzitách pak čerpalo z Karáskovy práce vědomosti o nejvýznamnějších zjevech slovanských literatur a jejich vzájemném působení. Knížky se rozešly v tisícovém nákladu do světa. Měly úspěch, probouzely zájem o slovanské spisovatele i mezi Angličany a Rusy. Byly přeloženy do ruštiny a polštiny, bohužel do češtiny ne, pro přemrštěné požadavky nakladatele.

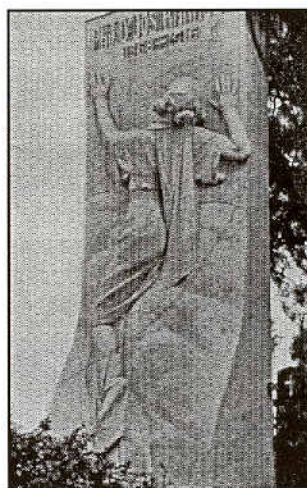
Kolem J. Karáska se ve Vídni vytvořilo další slovan-
ské centrum /vedle salonu pro-
fesorů Vatroslava Jagiče/. Po
nedělich se zde scházeli
Slované z různých zemí, stu-
denti, intelligence. Dorozumí-
vací řečí byla slovinština,
ruština, čeština, ale i absurdně
"všeslovansky dorozumivací
jazyk" - němčina!

Koncem roku 1906 se J. Ka-
rásek stal mimořádným redak-
torem brněnského deníku Mo-
ravská Orlice, kam po dobu 10
let až do své smrti píše o slo-
vanských kulturních zjevech,
vídeňských novinkách, cesto-
pisné referáty, překlady. V roce
1909 byl J. K. na Bradech na-
posled. Do jejich chalupy uho-
díl blesk a do základů vyhořela.

Už těžce nemocen se snažil
vyhovět přání dcery básníka
K. J. Erbeny, vdově po mi-
nistru prof. Rezkovi, aby vydal
korespondenci jejího otce.

J. Karásek jezdí po Jugo-
slávii a pátrá tu v archívech
po Erbenových dopisech, zej-
ména Stanku Vrazovi. Našel je
v Záhřebu v univerzitní kni-
hovně a opisoval je. K 100.
výročí jeho narozenin v listo-
padu 1911 vydává populární
brožurku "K. J. Erben". Vydá-
ní Erbenovy korespondence
s významnými osobnostmi
českého i slovanského světa se
však už za svého života nedoč-
kal.

Královská česká společnost
nauk v Praze jmenovala v roce
1913 J. Karáska svým dopisu-

Hrob J. Karáska ve Vídni

jičím členem. To bylo jediné
uznání celé jeho vědecké
práce.

Za čtvrt století života ve
Vídni se J. Karásek stal živou
kronikou česko-vídeňského
kulturního života, zejména
literárního. Ve své osobě spojil
starou generaci, mající ještě
spojení s našimi buditeli,
s generací nejmladší, a stal se
jejich historikem na vídeňské
půdě.

Plicní TBC podlehl 2. čer-
vence 1916. Ve své závěti si
vyžádal do svého vídeňského
hrobu hrstku půdy ze své
zahradky na Bradech, kterou
přivezla jeho stará matka.

Podle knihy Jaromíra K. Doležala:
"Dr. J. Karásek" /Viedeň 1926/
zpracovala Jana Hofmanová

Z počátku cyklistiky v Jičíně

Píše se rok 1870. Jičínské
gymnázium podniká ke konci
školního roku hromadný výlet
celého ústavu, přes Česovské
valy do Kopidlno. Pod vrch-
ním dozorem prof. dr. Vaňou-
se, výborného fyzika a zároveň
tělocvikáře, byl pověřen vele-
ním primus oktávy Josef Špa-
nihel z Libáně.

Na výlet se dva septimáni,
Čížek a Višňák, vydali na
velocipech, které tehdy
v Jičíně zhotovoval a za mírný
poplatek půjčoval dovedný
zámečník p. Matura. Veloci-
pedy měly železnou konstruk-
ci: obě kola, stejně velká, byla

vypůjčených od pana Matury,
jezdívali v Lipách i jiní studen-
ti, sám autor této vzpomínky J.
Španihel. Znamenalo to dřinu,
pády a četné modřiny.

V 80. letech cyklistů v Če-
chách přibývá. Tehdy se vedle
starších typů bicyklů a tricyklů
tj. trojkolek, postupně pro-
sazuje velociped se stejně
velkými koly vpředu i vzadu,
se šlapkami uprostřed a řetě-
zovým převodem na zadní
kolo, v podstatě dnešní typ.

Dne 26. srpna 1883 přináší
Jičínský obzor zprávu o prv-
ních mezinárodních závodech
u nás - v Praze na Invalidovně.

locipedistů v různých místech
českých zemí.

Pražský Klub českých velo-
cipedistů zavítal 15. a 16. srp-
na 1885 do Jičína. Protože
v našem městě ještě žádný
cyklistický klub neexistoval,
ujala se uvítání a hostění
Akademická čtenářská jedno-
ta, spolek jičínských vysoko-
školáků, který se snažil do
našeho města přinášet kulturní
a společenské novinky z centra
českého života - z Prahy. Dne
15. srpna se na Čerově, tj.
v letní restauraci a její zahradě
pořádá koncert spojený s
"rejem" a závoděním na velo-
cipech.

Jednotliví cyklisté v Jičíně
už byli. /Podle Krakonoše ke
20/. Dne 2. 8. 1886 se dva z
nich, školník a mladý obcho-
dník Višňák vydali na veloci-
pedech do Vratislavi. Ujeli teh-
dy ve třech dnech 250 km. Jiný
Jičíňák p. V. Michálek, se
v témže měsíci připojil v Ko-
líně k smíchovskému klubu
českých velocipedistů a ab-
solvoval s ním jízdu do Brna.

Další z jičínských veloci-
pedistů JUC Jaroslav Lohař,
který pracoval jako advokátní
koncipienta v známé otcově
kanceláři na Husově třídě, na-
psal pro Krakonoš 27. 2. 1887
dlouhý článek o tom, jak je
sport "cyklický" zdravý. Za-
městnává všechny svaly těla a
většinu myslu. S rozhledem
mladého muže z dobře situ-
ované rodiny a znajícího řeči
vykládá zvláště o Anglii, ko-
lébce sportu. Jak je tam sport a
cyklistika podporována, jak i

dělníci v obrovském Londýně
běžně jezdí do práce na ko-
lech... A vůbec jak velocipedy
slouží praxi: k rozvozu zboží
živnostníkům, rozvozu pošt-
ovních zásilek, dokonce i v
armádě.

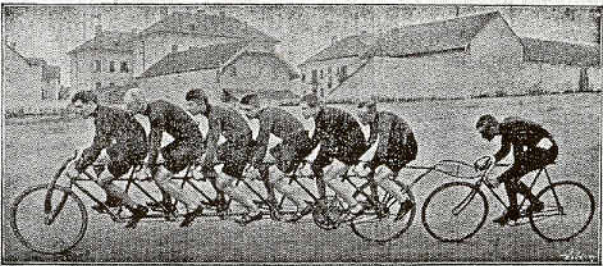
Tato chvála cyklistiky, to je
předehra k založení cyklistic-
kého klubu v Jičíně. Cyklisté
se na jaře 1887 scházejí proza-
tím na nádvoří reálky. Tam
cvičí i nové zájemce o jízdu.
Zdraví se anglicky "All right!"

Klub, který čeká na schvá-
lení stanov předložených mís-
todržitelství, uspořádá 24. čer-
vence 1887 svůj první výlet
- do Libáně. Vítá je tam hudba,
četné "obecenstvo" i starosta.
Na jeho uvítací řeč odpovídá
za jičínské cyklisty prozatímní
starosta dr. Pluhař.

Po schválení stanov volí si
nový jičínský klub velocipe-
distů na své první valné hro-
madě 15. října 1887 do čela
jiného významného, vlivného
občana - Antonína Knotka,
mladšího bratra zakladatele
firmy.

Klub je velmi aktivní a ani
v zimě velocipedy neodpočí-
vají. S výjimkou masopustu se
cvičí na velkém sále hotelu
Hamburk "různé figury a
obraty". Cyklisty je však vidět
i na zamrzlé ploše rybníka
Kníže, jak se předhánějí s brus-
laři. Občanská beseda, sídlící
v hotelu Hamburk, cyklistům
umožní vykládat ve své čitárně
k nahlédnutí sportovní cyklic-
tické časopisy, nejen české, ale
i časopis lipský a vídeňský.
Tím, že se jičínský klub stal

Největší výběr kol a součástek v Jičíně

F. Gergor, mistr Evropy, na svém kole „Steyra“, vyjel hostinným zrojem „Steyra“.

v továrním skladě Fr. Halíře

Jen v Lipové ulici

Půjčovna kol. Výměna kol.

dřevěná s železnou obručí.
Šlapalo se na pedály umístěné
na ose předního kola. Oba sep-
timáni podali hrdinský výkon a
přijeli celí otlučení a odření.
Na těchto těžkých vehiklech,

Pořádal ji Klub českých velo-
cipedistů v Praze. Tentýž rok
je v Praze založena Česká
ústřední jednota velocipedistů,
která chce sjednocovat a pod-
porovat vznikající skupiny ve-

zakládajícím členem ČÚJV, má každý člen tu výhodu, že po zaplacení příspěvku 2 zl. ročně se stává současně členem této ústřední jednoty. Zdarma pak dostává časopis *Cyklista* a na cyklistických cestách může dostat v "staničních hostincích", s nimiž uzavřela jednota smlouvu, nocleh lacino nebo i zdarma a stravu a

tajícího Klubu velocipedistů jičínských stojí opět JUDr. Jaroslav Lohař. Klub má 90 členů, svůj stejnojmenný klubový odznak a klubový štítek. Opatřil si i dámské kolo a vycvičil na něm své první čtyři dámské členky: mezi nimi přední jičínské dámy - paní Annu Kloučkovou a paní Marii Volfovou. V létě pořádá

české vlasti. Vřelými slovy je vítá dr. Lohař v působišti pátera A. Marka. Jičínští cyklisté pak skupinu doprovázejí do Jičína, kde je hned za hranicí města na turnovské silnici přivítá radní Vítek a předseda místního Klubu českých turistů prof. Štětina. Cyklisté přijíždějí, vpředu s vlajkami, po hrázi rybníka Kníže na

něni. V Jičíně - Holíně, na pozemku dr. Lohaře, otvírá Jan Mendík, vynikající sokolský cvičenec a cvičitel, továrnu na velocipedy a využívá při tom svých zkušeností z dvouletého pobytu v Americe.

Dámu, procházející se v Lipách, často vyleká zvonění zady. Často se objevují stížnosti na rychlou, neopatrnou

Rok 1897 - cyklistická pouť po vlastech Českých

pití se slevou.

V prosinci 1888 má podle Krakonoše ČÚJV v Čechách a na Moravě asi 40 klubů. Jičínský je mezi nimi.

Za celý rok, 8. září 1889, pořádají cyklisté ze Žižkova závod na 100 km. Z Prahy-Libně až po Čejkovický kříž jelo 10 cyklistů: společně došli jako první Fr. Tetauer z Vokšic a p. Müller ze Žižkova za 5 hodin 17 minut, což byl nový rekord. U Čejkovického kříže závodníky vítal nový předseda jičínských cyklistů JUC Jaroslav Lohař.

Uběhlo osm let. V čele vzkvé-

téměř každou neděli cyklistický výlet.

Devadesátá léta, to je doba radikálního českého nacionalismu. Také cyklistika vstoupila do služeb národních a cyklistická turistika má přispívat i k sbratření národa. Velká skupina českých cyklistů se vypravila v srpnu 1897 na "pout' po vlastech českých" pod heslem "Kde domov můj". Blíží se k Jičínu od Turnova a jičínští velocipedisté jim vyjíždějí naproti do Libuně. Slavobrána zdobená národními barvami, hasičský sbor s hudbou a dav lidí očekávají výletníky po

Mariánské náměstí a Panskou ulicí na Velké náměstí a pak až k sokolovně, nedávno postavené. Tam výletníky ČÚJV osloví starosta Sokola, zemský poslanec JUDr. Fr. Klouček a odpovídá předseda Ústřední jednoty pražský továrník Ant. Klimeš. A tam se také fotografovalo.

Velociped se v druhé polovině 90. let rychle šíří: nejen jako sportovní, ale i jako praktický dopravní prostředek majetnějších vrstev. Proto Evžen Fuchs, sám výborný cyklistický závodník, začne místo střížního zboží v r. 1897 prodávat na podloubí kola a na zimu nabízí jejich usklad-

jízdu mladých velocipedistů. Jeden takový cyklista porazil už v r. 1895 před Bránou synka kožešníka Rudolfa, zranil ho na hlavě a vyrazil mu několik zubů! - Proto městské zastupitelstvo - po vzoru Prahy - přijímá v červenci 1898 řád pro cyklisty. Každé kolo musí být opatřeno viditelným číslem a každý cyklista musí mít legitimaci s odpovídajícím číslem. Bránou je jízda na velocipedu zakázána. Jenže, jako je tomu dodnes, vyhlášky neměly velkou váhu a nedodržovaly se.

Vladimír Útehlá

Smírčí kříž

Vyzdvížení smírčího kříže na hřbetu vrchu Veliše se uskutečnilo dne 14. září 1999 v rámci ekumenického setkání Smíření, k němuž došlo téhož dne v podvečer, na arkádovém nádvoří jičínského zámku. Tam jsme byli svědky historického okamžiku.

Výrazu vzájemné omluvy, lítosti, prosby za odpuštění, kterou přednesli představitelé katolické církve, reformovaných církví a nakonec i českého státu pater Dr. František Holeček, biskup Církve evangelické augšpurského vyznání Vladislav Volný a ing. Jiří Vitvar, přednosta Okresního úřadu Jičín.

Setkání na Veliši bylo první částí slavnosti, která byla jako celek zakomponována do programu festivalu "Jičín - město pohádky".

Umístění památníku do krajiny, jeho výraz, materiál, tvar i samotnou instalaci zajišťovalo Okresní muzeum a galerie Jičín. Pro pomník násilné smrti dvou obětí náboženské nesnášenlivosti byl vybrán hřbet vrchu Veliše, protože je přirozeným rozhraním středočeské roviny, kde leží Kopidlno, místo popravy Tomáše Svobody, a hornatého severního území, kde je Libuň, v níž zemřel Matěj Burnatius.

Konkrétní místo na dlouhém více než dvoukilometrovém velišském hřbetu bylo voleno s ohledem na viditelnost nového bodu z krajinných os a čistého průřezu tvaru kamene do oblohy, který může zajistit pouze umístění na hraně hřbetu. Po nalezení optimálního místa jsme teprve začali zkoumat, kdo je jeho vlastník. Teprve tehdy jsme se dozvěděli, že s rozdílem několika málo metrů jsme vetkli značku do místa, kde stál ještě na konci 60. let kamenný sloup, a že pro smírčí kříž jsme zvolili pole odedávna zvané "U Spravedlnosti".

Kříž nese dva letopočty. Na severní straně 1629, na jižní 1728: data Burnátiova a Svobodova skonu. Je z pískovce, z lomu v Podhorním Újezdě. Výška je 3 metry, šíře 1,2 metru. Tvar kříže navrhl profesor Miloš Šejn, kamenos-

chařskou práci provedl Aleš John. Páter František Holeček spolu s farářem Církve československé husitské Alešem Jaluškou byli oněmi duchovními, kteří pronesli zásadní poselství pokoje, ústící do společné modlitby. Kříž odhalila starostka obce Libuň paní Jana Burdová a starosta města Kopidlno pan Zbyněk Smolík. Bez této pomoci a především pochopení starosty obce Podhradí pana Jaroslava Petržilký by se slavnost neuskutečnila.

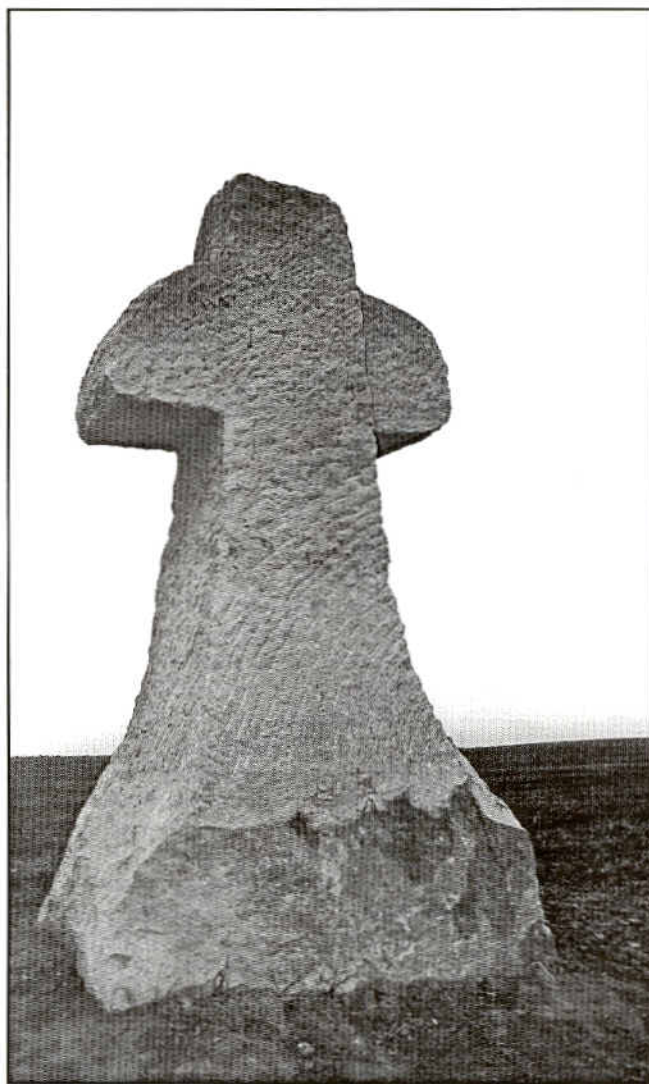
Po stranách kříže byly vysazeny 2 lípy, pod jejich kořeny uloženy tubusy s texty poselství z Vatikánu, od kardinála Etchegaray a generálního sekretáře Crescenzia Sepeho a ze Ženevy od generálního tajemníka Světové aliance reformovaných církví Prof. Dr. Milana Opočenského.

OMaG má nyní před sebou tyto úkoly: instalovat v lokalitě text, který by zachytil historii místa, a dále zpřístupnit lokalitu v rámci vytvoření jakési "naučné stezky", která by se stala prvním vycházkovým okruhem v okolí Jičína.

Odhalení smírčího kříže na Veliši znamená tedy mimo jiné návrat jména do krajiny, a historického bodu do map. Ač původně neplánován, stal se celý akt jedním z nejzávažnějších projektů programu obnovy historické krajiny MÍSTA, který byl v tomto roce jičínským muzeem zahájen.

Realizace záměru představovala souhru a pomoc mnoha jednotlivců a institucí, kteří v relativně krátkém čase připravili rychle a účinně pomohli. Všem patří veliký dík.

*Jaromír Gottlieb
ředitel OMaG*

Smírčí kříž vztyčený v r. 1999

Foto P. Charousek

"U Spravedlnosti"

O místě řečeném "U spravedlnosti", nacházejícím se mezi Starým Místem, Veliší a Šlikovou Vsí, se zachovalo v povědomí lidí jen několik drobných střípků, vážících se k tomuto místu, jenž je doloženo spíše v ústní tradici než historickým materiálem. Jeho vyjimečnost potvrzuje i jeho poloha na rozhraní katastrů čtyř obcí: Čejkovic, Starého Místa, Veliše a Podhradí. Traduje se, že zde stávala šibenice a odtud také pochází jeho zvláštní pojmenování. Josef Jirčák, autor Podhradské kroniky z roku 1931, se v souvislosti s podhradskou obcí zmiňuje o vykonávání útrpného práva.

"V obci stávala šatlava či birdovna pro vězně. Stínadlo stálo na onom místě, kde se dnes říká "U spravedlnosti".

Tak toto místo popisuje kronikář. Tradice dále vypráví o procesí, které doprovázelo z Podhradí odsouzeného, jenž měl být na tomto místě popraven, pokud hradní pán mávnutím šátku z Veliše tento rozsudek nezměnil.

Pro děti ze Starého Místa navštěvující velišskou školu byl na konci minulého století zbudován chodník z pískovcových desek spojující Staré Místo a obec Veliš. Tato cesta byla užívána ještě ve třicátých letech tohoto století. Děti míjely pískovcový obelisk, na němž bylo vytesáno "U Spravedlnosti". Stával tu až do přelomu 60. a 70. let, kdy byl v rámci zcelování polí vyorán a tedy i zbaven své původní funkce. Dnes se ale díky neztracenému zájmu o minulost vrací na své původní

Vyzvižení smírčího kříže na hřbetu hory Veliš v místě U spravedlnosti 14. září 1999

GRANDE GIUBILEO DELL'ANNO 2000
CENTRÁLNÍ VÝBOR VELKÉHO JUBILEA ROKU 2000

Vatikán, 30. srpna 1999

Draží bratři v Kristu,

přijali jsme s radostí zprávu o vašem ekumenickém setkání smíření v Jičíně a vašem úmyslu, vztyčit společně, právě v den Povýšení svatého Kříže, jako znamení vzájemného odpuštění a pokoje, smírčí kříž na hoře Veliši, na památku dvou obětí konfesní nesnášenlivosti, P. Matěje Burnatia, jezuitského misionáře, umučeného společně se studentem Janem Rokytou v Rovensku, po násilném zásahu katolických vojáků, 9. srpna 1629, a evangelického laika Tomáše Svobody, sťatého v Kopidlně roku 1728 pro obvinění, že četl zakázané evangelické knihy.

Papež Jan Pavel II. vyzval již roku 1984 švýcarské evangeliky a katolíky, aby očistili historickou paměť svých církví, společně znovu zvážili dějiny doby reformace a protireformace s nejvyšší objektivitou, založenou v hluboké bratrské lásce, a aby upřímně a vzájemně vyznali omyly i způsobené křivdy, ke kterým došlo v době, kdy oběma ze stran šlo o to, aby byla církev více věrná vůli Páně.

Dnes se vydáváte na tuto obtížnou a náročnou cestu vstřícnosti velkému jubileu roku 2000. Kéž Kristova krev, prolitá za nás na jeho svatém kříži, očistí vaše srdce a zhojí všechny rány minulosti. Chceme vás povzbudit, abyste nadále pokračovali v tomto šlechetném záměru, provázíme vás modlitbou a vyprošujeme pro vás požehnání Všemohoucího Boha adresátem:

Nejdušejší otec biskup, mons. Dominik Duka

biskup královéhradecký,

Nejdušejší otec arcibiskup, mons. Karel Otčenášek

emeritní biskup královéhradecký,

Důstojný bratr ThMgr. Vladislav Volný
biskup Slezské církve evangelické a.v.

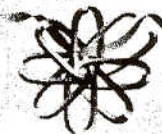
Vážený Ing. Jiří Vitvar

přednosta Okresního úřadu v Jičíně

a všichni místní ekumeničtí zástupci církví

Roger kardinal Etchegaray
předseda

+Crescenzo Sepe
generální sekretář

WORLD ALLIANCE OF REFORMED CHURCHES
SVĚTOVÁ ALIANCE REFORMOVANÝCH CÍRKVÍ

Ženeva, 9. září 1999

Vážení přátelé, sestry a bratři,

pozdravuji Vaše setkání z Kalvínovy Ženevy jménem Světového svazu Reformovaných církví, který sdružuje 217 církví v 106 zemích ve všech kontinentech.

Jako Východočech se těším z toho, že v mém rodném kraji se zrodila myšlenka vzpomenout památky dvou obětí doby protireformace. Byla to doba neobyčejně těžká a strastiplná pro český lid. Východočeský kraj je mimořádně poznamenán zápasy a boji, které se tehdy vedly. To vše zanechalo v historickém povědomí lidí bolestné vzpomínky a rány, které dosud nebyly zahojeny.

Stojíme na prahu nového století a třetího milénia. Náš svět je jevištěm válek a napětí, která často mají náboženský rozměr. Lidé se uzavírají do svých společenství a odmítají ty, do přicházejí z jiných kultur a mají odlišnou stupnici hodnot. Soudobé střety vznikají stále více na hranici mezi různými kulturami a civilizacemi. A přece může náš svět přežít jedině tak, že budeme jeden druhého přijímat jako rovnocenného člena celosvětového společenství - jako děti v jedné Boží rodině. Náš svět je křehký a život lidstva může mlt naději, budeme-li žít pokojně ve společnosti sociálně spravedlivé a ohleduplné k přírodě a všemu stvoření. Je nezbytně třeba, abychom dali výhost všem druhům násilí, také násilí vůči ženám, rasové nenávisti, nacionalismu a náboženské nesnášenlivosti.

Proto se sluší pozdravit a přivítat každý krok směrem k vzájemnému smíření a odpuštění. Žádné lidské společenství nemůže žít natrvalo bez rozměru lásky, vzájemnosti, solidarity a pomoci. Kristův kříž, kolem něhož se dnes shromažďujete, je svědectvím o Boží solidaritě a lásce, která je bez hranic.

Rozumím Vaší iniciativě jako pokusu zacelit rány minulosti a vykročit do nového dějinného období v duchu odpuštění a smíření. To je závažný příspěvek pro život naší společnosti. Smíme věřit, že změníme chod věcí a vytvoříme novou atmosféru, jestliže důsledně půjdeme tímto směrem. Kéž nám Bůh k tomu dává potřebnou sílu a vytrvalost.

S přáním všeho dobrého a s bratrskými pozdravy

adresát:

JUDr. Jaroslav Veselý, Okresní úřad v Jičíně

Prof. Dr. Milan Opočenský
generální tajemník

Kaplička pod Velišem

místo alespoň horní část původního sloupu. Bude vedle nového smírčího kříže a lip smíření symbolizovat stálou souvislost s minulostí.

Samotný smírčí kříž byl na velišském hřbetu vztyčen 14. září 1999. Nová dominanta je určitým mezníkem na cestě smíření katolíků a nekatolíků. Data na něm vytesaná upomínají na dva lidské osudy. Jeden odvážný laik, druhý horlivý misionář. Oba zemřeli pro víru, pro své ideály a přesvědčení, ačkoliv stáli na nesmířitelných stranách. Dne 9. srpna 1629 zemřel v Libuni vášnivý představitel rekatolizace na Jičínsku,

Foto: A. Brožek

Matěj Burnatius. Téměř o sto let později (v létě 1728) zemřel opět pro víru zásadový a ve svém vyznání pevný člověk. Tentokrát jím byl evangelík Tomáš Svoboda.

Matěj Burnatius se narodil 23. září 1584 v Olešné v Horním Slezsku. Roku 1607 vstoupil do jezuitského řádu a roku 1621 se stal knězem. V Jičíně působil od roku 1624 jako představený chlapeckého semináře. Jeho hlavním cílem byla ale převážně misijní činnost.

Při druhém pokusu o násilnou rekatolizaci městečka Rovenska pod Troskami 9. srpna 1629 byl Matěj Burnatius

dostižen rozlíceným davem na libušské faře, proboden zezadu vidlemi a poté zastřelen.

Druhým obhájcem svých práv a svého přesvědčení byl češovsky myslivec Tomáš Svoboda, který se na rozdíl od Matěje Burnatie bránil jakémukoliv nátlaku ze strany katolické církve, ukryval před misionáři zakázané nekatolické knihy, a proto byl také ze služeb vrchnosti propuštěn. Již 15. září 1727 rozhodl apelační soud, že Svoboda bude sťat a poté upálen. Tenkrát si ještě život vyznáním pravé katolické víry zachránil, ale byl přeložen do Kopidlna, aby byl více na očích vrchnostenským úředníkům.

Spory s katolickou církví vyvrcholily roku 1728. Bylo prokázáno, že neustále přechovává zakázané knihy a neuctivě se vyjadřuje o sv. Janu Nepomuckém. Tentokrát bylo rozhodnuto, že neposlušný rebel bude "...mečem na hrdle ztrestán, pak tělo na prach spáleno býti má podle práva." Tomáš Svoboda byl popraven v létě 1728. Není vyloučeno, že se na popravě Svobody podepsal držitel panství Fr. Jos. Šlik, který všestranně podporoval rekatoli-

zační úsilí jezuitů.

Svobodovy děti odmítly konvertovat ke katolictví, a tak musely zemi opustit.

Mgr. Hana Fajstauerová

Foto: Ing. D. Bílek

Část původního sloupu se na "Spravedlnost" vrátila díky Pavlu Vitkovi ze Šlikovy Vsi, který je v sedmdesátých letech zachránil před úplným zničením. Jeho horní část věnoval muzeu, a tak je alespoň částečně obnovená atmosféra a autenticita tohoto místa.

Akce MÍSTA se úspěšně rozběhla

Okresní muzeum a galerie v Jičíně ve spolupráci s referátem životního prostředí OKÚ v Jičíně a Ústavem památkové péče v Pardubicích vyhlásilo pro příštích několik let program Obnova krajiny - MÍSTA, jehož cílem je obnova a tvorba zašlých krajinných prvků s historickým či biologickým významem.

V roce 1999 s nám podařilo úspěšně dokončit dvě akce programu MÍSTA. Již v jarních měsících byl znovu vztyčen kříž na Bradech a zároveň byl i vysvěcen.

Hlavní zásluhu na celé této akci měla jičínská tělovýchovná jednota. Bohužel vysoký porost v okolí kříže zatím znemožňuje pohled od Jičína, a proto budeme dále usilovat o jeho odstranění.

Druhou úspěšnou akci jsme dokončili v říjnu. Podél farmy

pana Stříbrného v Radimi bylo vysázeno 19 lip a téměř 150 keřů /ptačí zob, zlatice, svída/, které během příštích 10 let zastíní hospodářské bu-

dovy farmy a začlení je tak do panoramatu celé obce.

Potěšující bylo především to, že vlastního sázení se aktivně účastnili místní obyvatelé v čele s panem starostou J. Kopačkou a pomohli nám tak naplnit původní ideu celé-

ho programu - tj. účast obcí.

Stejně tak musíme pochválit i starostu obce Sběr pana Fialu, který svolal již dvě "brigády" do Velešic. On a několik místních obyvatel a to i děti nám pomohlo celé místo vyčistit od kopřiv, rákosu a další organické hmoty. V příštím roce musíme tedy dodělat nové roubení ve studánce a především prohloubit pěticipý rybníček napájený pramenem ze studánky. Okolí rybníčku chceme osázet vrby.

V roce 2000 plánujeme sázení topolových bran na Hořicku. Bohužel se nám o živém značení silnic, jak se těmto topolům u silnic říká, nepodařilo mnoho zjistit. Každopádně nás čekají nelehká jednání s majiteli pozemků podél silnic.

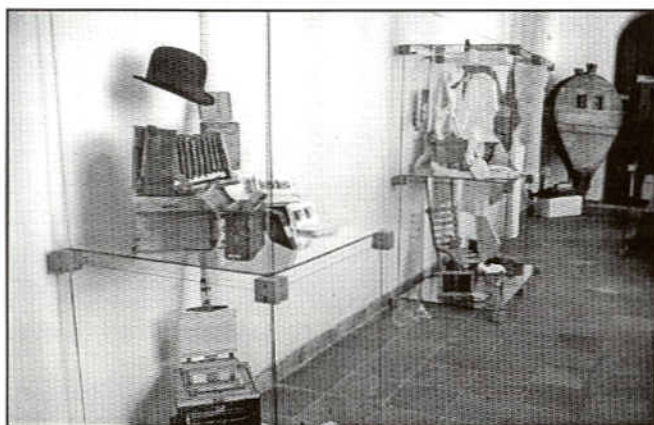
Musíme tedy doufat, že se setkáme se stejným pochopením jako v tomto roce.

Nově vztyčený kříž na Bradech

Foto: Mgr. P. Ziková

Mgr. Petra Ziková

Z přírůstků muzea

pení Tiby, uspokojit zájem o nákup textilií.

Další výstava byla odměnou všem přátelům muzea. Jednalo se totiž o výstavu z přírůstků do sbírek muzea a měla být poděkováním dárčům. Součástí výstavy byla i slavnost Café museum, pořádaná ke Dni muzeí. Krásný jarní den přál nám, muzejníkům, kteří jsme dali vplen několik sbírkových předmětů, přál i prvně spuštěnému orloji, odečítajícímu čas zbývající do konce tisíciletí. Čerstvě

obrazů s náměty ze života světců jezuitského řádu bylo umožněno opět po mnoha letech uvidět v úplnosti kolekci z původní jezuitské koleje.

O prázdninách si ve výstavní chodbě mohly děti vyrobit hračku. Z dílek výtvarnic, zabývajících se výrobou textilních hraček vznikla hojně navštěvovaná výstava nazvaná Ouškem jehly do světa fantazie a děti, ale i rodiče nahlíželi do pohádkového světa i prostřednictvím výrobků z odstřížků látek, sešívačky či

Ouškem jehly do světa fantazie

bodláků lopuchu.

Zvířata milovaná a zneužívaná - výstava ke Dni zvířat - byla zejména pro milovníky zvířat varováním a výzvou. Na školách dokonce vznikaly petice proti používání zvířat pro laboratorní účely a vlna zájmu o různě postižené živočichy stoupla.

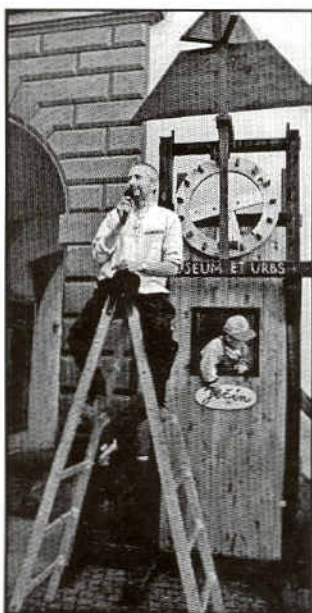
Závěr roku patří tradičně výstavě vánoční. Linum satinum L. je pozváním na neobvyklé přástky - pozváním do časů, kdy večery bývaly delší a temnější než naše a kdy se informace šířily při svitu loučí, kdy upředená nit' vedla krajkovou bordurou k slavnostně prostřenému stolu nebo se z ní prostě ušila košile.

Věra Šejnová

Foto: B. Jelínková

375. výročí gymnázia

Café Museum

UPOZORNĚNÍ:

Všichni, kdo jste se při akci Café Museum bezchybně proskákali "školkou" se švihadlem, nahlaste prosím v muzeu svá jména. Za odměnu je uveřejníme v příštím čísle Muzejních novin.

Valdštejn a jezuité

pražená káva chutnala všem a domino z cihlových kostek, či starý poutový stereoskop si neodpočaly.

Koncem června oslavilo jičínské gymnázium 375. výročí svého založení mimo jiné výstavou, která představila pracovní a životní úspěchy několika desítek významných absolventů gymnázia. Při té příležitosti byla otevřena nová muzejní expozice "Valdštejn a jezuité", která dokladuje jednak snahy Albrechta z Valdštejna na poli školství, ale i působení jezuitů v regionu. Vystavením cyklu šesti

Vánoční Linum Satinum L.

Budeš nám chybět, Hanko!

V pátek 3. září 1999 jsme nemohli Haně Trojanové-Horákové říci jako obvykle "ahoj, Hanko, přijď zas, na shledanou" - museli jsme říci "...sbohem".

Muzeum ji bezmála 30 let znalo velmi důvěrně a mnohý jeho kout o tom vydává svědectví dodnes. Není to jen knihovna, kde bylo její pracovní místo, kde přijala a pomohla stovkám badatelů. Muzejní noviny, ale i její práce o prvním jičínském tiskaři Kastráncovi, doplněná soupisem jeho tisků, bibliografie Kniha o Jičíně, bibliografický průvodce po stavebních, uměleckých a technických památkách Jičína a publikace Ulicemi Jičína - věnované našemu městu, jsou stále vyhledávanými publikacemi mezi laiky i odborníky. Velkou měrou se podílela na znovuvytvoření muzejní expozice v roce 1989. To jen to nejhlavnější. Její láska ke knihám, obdiv a zejména podrobná znalost osobností patřících k regionu, její schopnost zajímavě napsat o problému provázely všechno její konání a jsou slovy těžko postižitelné.

Odešla uprostřed započaté práce, která ji naplňovala. Bude chvíli trvat, než si uvědomíme, že myšlenku "zeptáme se Hanky" nebudeme moci dokončit. Prostě nám bude moc chybět.

Muzejníci

Z činnosti Okresního muzea a galerie v Jičíně v roce 1999

V květnu 1999 jsme vzpomněli expozici Studeňanská klausura 30. výročí úmrtí Josefa Váchala. Výběr prací vzniklý ve Studeňanech, v období, samotným Váchalem považované za vyhnanství, připravil Prof. Dr. Miloš Šejn. Úvodní slovo Jana K. Čeliše a zejména kolekce grafických listů ze sbírky OMaG Jičín umožnily návštěvníkům seznámit se s méně známou částí díla. Na dermisáži výstavy se sešli ti, kteří svými vzpomínkami mohli dotvořit dojem celkového obrazu Váchalova života.

Obraz J. Váchala

Celé léto patřilo mimořádné výstavě rodinné galerie Schliků. Dr. Eva Lukášová ze Státního ústavu památkové péče v Praze vybrala a uspořádala z několika desítek portrétů uložených v depozitářích Státního zámku Sychrov výstavu, která reprezentovala to nejlepší a nejzajímavější, co rodinná galerie šlechtického rodu, působícího na Jičínsku několik století, poskytla. Listinné materiály zapůjčil na výstavu Státní oblastní archiv v Zámruku a po letech

Rodinná galerie Schliků

zpřístupněný celek dokladů doložil význam vlivu rodu na utváření historie nejen Jičínska.

K zaměření letošního ročníku festivalu Jičín - město pohádky, totiž na fenomén knihy, jsme na zářijové dny naplánovali výstavu pražského výtvarníka Jana Činčery, který se zabývá profesně i umělecky papírem - ať již jako náš přední obalový designér, či jako obdivovatel tichých, neviditelných věcí, ponechávající prostor před-

stavě. Expozice z volné tvorby tohoto pražského autora hovořila o pokoře, o lásce k materiálu, o přírodě, preciznosti a profesionalitě. Doplněná dílnou na výrobu papíru během festivalového týdne byla bezesporu nepřehlédnutelnou událostí.

Vyhrazené místo v jičínské galerii mají též umělci, žijící a tvořící v regionu. Letošní rok toto období patřilo Zdeňku Šindlarovi. Grafik, tvůrce mnoha plakátů a návrhů nej-

Ing. Arch. Z. Šindlar při zahájení své výstavy

Manželé Činčerovi při vernisáži

různějšího zaměření se představil jičínskému publiku po 10 letech s kolekcí obrazů Jičína, Prahy, ale i mnoha světových míst.

Ve výstavní chodbě muzea jsme přivítali jaro výstavou Tentokrát něco do bytu - z produkce Tiby a.s. ze Dvora Králové. Přestože výstava byla pro všechny návštěvníce krásnou inspirací, jak vylepšit domácnost, byla i určitým zklamáním, protože jsme nemohli, díky malému pocho-

Plán výstav Okresního muzea a galerie Jičín na rok 2000

Okresní galerie

Výstavní chodba

Přátelské setkání

- setkání poděbrkonoš. výtvarníků
/15.1.-13.2.2000/

"Pojďme si hrát s panem malířem..."

- tvorba Jana Zrzavého
(Občanské sdružení K.L.E.E.)
/17.2.-9.4.2000/

Josef Jirá

- výstava věnovaná životnímu jubileu autora
/22.4.-25.6.2000/

Krátký film Praha

- ukázky z animovaných filmů pro děti
/1.7.-3.9.2000/

Albatros - ilustrace Zdeňka Müllera

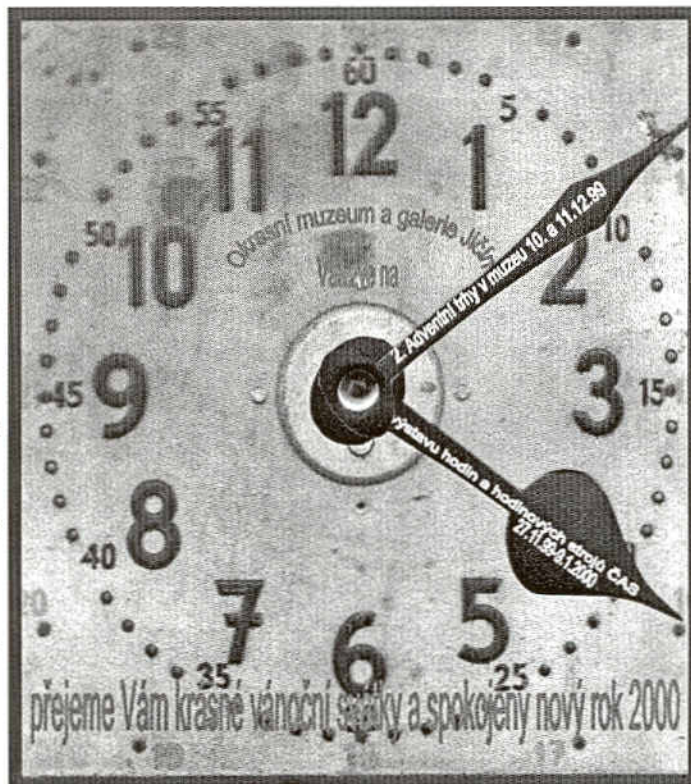
/12.9.-8.10.2000/

Fitos - p. Vašica,

- výstava tiskařských strojů a tvorba plakátů
/14.10.-19.11.2000/

Vánoční výstava

/30.11.-31.12.2000/

Rozloučení s uplynulým stoletím

- výstava pohlednic Jičína ze sbírky
Ing. K. Čermáka
/20.1.-20.2.2000/

Nové nálezy

- archeologické nálezy z Tylovy ul.
v Jičíně
/24.2.-2.4.2000/

Velikonoční výstava

- jak umí příroda zdobit vajíčka
/6.4.-7.5.2000/

Orchideje z Českého ráje

- fotografie, herbář
/11.5.-11.6.2000/

Malované hedvábí

/15.6.-16.7.2000/

Albatros

- ilustrace, skládačky, knihy
/20.7.-17.9.2000/

Už máte vypálené?

- recepty, produkty, destil. přístroje
/21.9.-22.10.2000/

Radomír Dvořák

- dřevěné plastiky
/26.10.-3.12.2000/

Vánoce v nedbalkách

- romantika starých časů
/7.12.2000-7.1.2001/

Agentura

SPORTCENTRUM

cestovní kancelář - směnárna - překlady a tlumočení

Ing. Milan SOCHOR

506 01 Jičín

Valdštejnovo nám. 2

tel./fax: 0433/21977

Východočeská plynárenská, a. s.

Naděje pro přírodu

závod Jičín 506 01, Husova 820

tel.: 0433/538096, fax: 0433/228 13

K STYL JIČÍN

NABÍZÍ: dámské, pánské,
dívčí, jinošské a dětské oděvy
kožené zboží a klobouky.
Provádíme zakázkové šití, opravy
a úpravy i donešených oděvů.

VALDŠTEJNOVO NÁM. 25
50601 JIČÍN
Tel. 0433 21652

MAVE JIČÍN a.s.

SE SÍDLEM V SOBĚRAZI, 507 13 ŽELEZNICE

vyrábí a dodává:

chovné kuřice o slepice o vejce
jatečné vepře o celata o organická
hnojiva

tel.: 0433/22876-7, fax: 0433/22872

Sklopísek Střeleč Eximes a. s.

507 45 Mladějov v Čechách

tel.: 0433-576700

fax: 0433-576 126, 0433-576 706

VÝROBCE KVALITNÍCH SKLÁŘSKÝCH PÍSKŮ MOKRÝCH I SUŠENÝCH

Evropská databanka

EDB

EDB - Servisní telefon
0433/185

na prima nákup.

TiP

o. s. Palackého 67, Jičín

**Tapety, Papír,
Tužky, Pera,
Tašky, Penály**

a další zboží v prodejně Papír;

tel.: 0433/23060

**KNIHKUPECTVÍ
* U PAŠKŮ ***

Valdštejnovo nám. 61, 506 01 Jičín

zajišťuje prodej beletrie, naučné
a dětské literatury, časopisů,
magnetofonových kazet, reprodukcí
obrazů, grafik a uměleckých děl, všech
druhů papírenského zboží, psacích
a kreslicích potřeb, pohlednic.

Tel.: 0433/22267

**STAVTRANS
FLOCK****KNAUF**

SADROKARTONOVÉ SYSTÉMY
MINERÁLNÍ PODÍLEDO
MALTOVÉ SMĚSI STAVEBNÍ CHEMIE
STŘEŠNÍ OKNA VELUX · IZOLACE
VELKOOBCHOD MONTÁŽE

Poděbradova 134, Jičín-Čejkovice